

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 5 FEBRUARI 1930

No. 736

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
 Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Lossc nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteckende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.

4 FEBRUARI 1930.

De geldvraag voor de maandswisseling was ditmaal niet groot, en veroorzaakte alleen een vrij snel oploopen van de zeer lage callrente. In het begin der week bleef er weder groot aanbod, dat slechts gedeeltelijk voor 1 pCt. plaatsing vond; Donderdag kon men 1½ pCt. bedingen en Zaterdag werd tot 4 pCt. betaald. Op de andere koersen had de maandswisseling echter niet den minsten invloed, integendeel, zowel prolongatie als particulier disconto waren op den ultimo eerder nog iets lager. Het aanbod van wissels was na de voorbijgaande stijging van de rente in het midden der vorige week belangrijk ingekrompen en was de laatste dagen bijzonder klein, zoodat voor 2¹¹/₁₆ pCt. gemakkelij plaatsing te vinden was. De prolongatierente noteerde 2¼ à 3 pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 7.1 miljoen te zien. De beleeningen vertoonen, blijkbaar in verband met de maandswisseling, een stijging van f 30.9 miljoen. Het tegoed van het Rijk, dat de vorige weekstaten hadden aan te wijzen, heeft plaats gemaakt voor een debetsaldo van de schatkist ten bedrage van f 9.1 miljoen.

De goudvoorraad der Bank liep met f 2.5 miljoen terug. De zilvervoorraad blijkt met f 900.000 te zijn toegenomen. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans daalden resp. met f 5.8 miljoen en f 1.3 miljoen.

De biljettencirculatie steeg met f 37.1 miljoen. De

rekening-courant-saldi van anderen geven een teruggang van f 7.5 miljoen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 11.1 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 55.

* * *

De afgelopen week heeft de wisselmarkt zich gekenmerkt door een zeer vaste stemming, die op den laatsten dag voor een tamelijk onverwachten algemeenen teruggang heeft plaats gemaakt. Het Pond kwam van 12.11 op 12.12½, om op 12.11½ te sluiten. Dollars verbeterden van 2.4895 tot 2.4925 en liepen daarna weder tot 2.4917 terug. Dollars tegen Ponden waren vaster en kwamen van 4.8650 op 4.8635. De Nederlandsche Bank maakte weder van de hoogere koersen gebruik om nu en dan kleine postjes Ponden en Dollars te plaatsen. Bijzonder vast waren de Marken, die zelfs op 59.55 werden gedaan; slot 59.51. Ponden noteerden te Berlijn 20.36½, Dollars 4.1870. Parijs bevoog zich de gansche week boven het goudpunt, ook nog na verlaging van het disconto van de Banque de France. Goudzendingen hadden niet plaats. Na 9.78 sloot de Fransche Franc op 9.77½ (de Ponden-koers was in Parijs 123.97½). Zwitsersche Franken sloten 48.05. De Spaansche Peseta nog steeds heel onbetrouwbaar: 32—31.80—33.40—32.70—33.—. Zloty's 27.95. Lewa's hooger op 1.80. Argentinië flauwer 98½. Rio kon zich op den hooger koers handhaven en kwam op 28½. Canada vaster 2.46½.

Door de vastere koersen zijn de marges op de termijnmarkt nog iets grooter geworden; de slotnoteeringen waren voor 1-Maandsponden 1³/₁₆—¹/₁₆, 3-maands 2³/₁₆—¹/₁₆, voor Dollars resp. 21—19 en 41—39, voor Marken 15—14 en 31½—30½, alles déport.

LONDEN, 3 FEBRUARI 1930.

Op de geldmarkt bleef de toestand onveranderd gemakkelijk, zelfs op den laatsten dag der maand was er geen spoor van geldschaarschte te bespeuren, hetgeen in hoofdzaak voortspoot uit de afbetaling van schatplichtigaties.

De discontomarkt bleef in dezelfde flauwe stemming, slot 3⁷/₁₆—¹⁵/₁₆, welke nog geaccentueerd werd door de verlaging van het disconto in Parijs op 3 pCt. Men wacht nu met eenige spanning af of deze discontoverlaging het einde zal beteekenen van de goudonttrekkingen voor Fransche rekening. Tot heden is de Parijsche koers echter nog niet zoodanig verbeterd (123.96), dat de kans geheel uitgeschakeld kan worden, terwijl de Dollar nog steeds neiging vertoont om dunder te worden en de Markkoers zich om het gouduitvoerpunt blijft bewegen.

DE STRIJD OM HET BESTAAN IN DE RUBBERCULTUUR.

In „Wirtschaftsdienst" van 17 Januari 1930 houdt de heer E. Helfferich een pleidooi voor toepassing van georganiseerde beperking in de rubbercultuur. Hij besluit zijn belangrijk artikel als volgt:

„Wanneer niets gebeurt en de zaken op haar beloop gelaten worden, staan droevige tijden te wachten voor de „Oost Aziatische rubbercultuur. Het geweldige productie „apparaat, dat daar met zooveel energie tot stand gebracht „is, en waarvan de aanlegkosten, wat de Europeesche aanplantingen in Malaya en Nederlansch Oost-Indië betreft, „op 1½ milliard becijferd kunnen worden, zal doorwerken „en niets verdienen. De bezittingen zullen van eigenaren „wisselen, maar ze zullen onrendabel blijven. Het proces „van de „survival of the fittest" zal lang duren, want de „productiekosten van de verschillende producenten liggen „niet ver van elkander en een ieder zal zijn bezit tot het „uiterste verdedigen. Een wending ten goede zal, als niet „een economische opleving de wereld verrast, eerst na langen tijd intreden. Wat een dergelijke jarenlange stagnatie „en derving van winsten voor een jong land, dat arm is „aan kapitaal, als de Zuid Oost Aziatische gebieden, be- „teekenen, kan men nauwelijks benaderen. Men heeft het „heden nog in de hand, meester te worden van den toe- „stand. Als eenmaal groote onverkochte voorraden op de „markt zullen drukken, wordt dat veel moeilijker en waar- „schijnlijk zelfs onmogelijk."

Het is hier niet de plaats het artikel van den heer Helfferich te bestrijden en bovendien lijkt het ongewenscht over het zoo belangrijke probleem, waarvoor de rubbercultuur staat, in discussie te treden. Beter is het, de argumenten van voor- en tegenstanders van een beperking zoo duidelijk mogelijk uiteen te zetten, opdat de belanghebbenden ter gelegener tijd een beslissing kunnen nemen, gebaseerd op alles, wat door hen, wien de rubbercultuur ter harte gaat, naar voren is gebracht.

In het hierboven aangehaald citaat wordt duidelijk en onwederlegbaar betoogd, dat een strijd om het bestaan voor de rubbercultuur gepaard zal gaan met bijna hopelooze moeilijkheden. De zwakste ondernemingen zullen niet als producenten afvallen, doch ze zullen voor een appel en een ei worden verkocht en in andere handen overgaan. De productie zal dan op dezelfde schaal worden voortgezet of misschien zelfs nog sterk worden opgevoerd. De nieuwe eigenaren zullen trachten het kapitaal, dat ze in de onderneming staken, er zoo snel mogelijk uit te tappen. Ze zullen er niet naar streven om hun kapitaal voor een reeks van jaren rendabel te maken, doch ze zullen het, vermeerderd met een winstje zoo snel mogelijk terug willen halen.

Dit zal leiden tot zeer zwaar tappen, dus — althans aanvankelijk — tot verhoogde productie.

De strijd om het bestaan zal dus leiden tot nieuwe prijsverlaging.

Dit argument voor de restrictie is zeer sterk, vooral als men aanneemt, dat een soepele regeling mogelijk is, die niet zal voeren tot een te sterke prijsopdrijving. Men zal waarschijnlijk uit de toepassing van het Stevenson schema wel de les getrokken hebben, dat de producenten zich met matige winsten tevreden moeten stellen en dat de prijzen op een niveau gehouden moeten worden, dat loonend is voor de leveranciers, zoowel als voor de verbruikers.

De fout in de redeneering van de voorstanders van de restrictie is echter, dat ze het laten voorkomen, alsof een strijd om het bestaan gestreden zal moeten worden tusschen de ondernemingen onderling. Op dat terrein zal echter de groote kamp niet plaats vinden: *hij zal gaan tusschen de extensieve en de intensieve cultuurmethode of tusschen de Inlandsche en de Westersche producenten.*

Zonder twijfel zullen in dezen strijd de Europeesche producenten de zwaarste offers moeten brengen, want zij hebben in hun ondernemingen groote bedragen en veel zorgen vastgelegd, terwijl de Inlanders slechts gebruik hebben gemaakt van den beschikbaren grond

INHOUD.

Blz.

DE STRIJD OM HET BESTAAN IN DE RUBBERCULTUUR door <i>Th. Ligthart</i>	120	
De arbeidsconferenties te veel „verpolitiekt" door <i>Mr. Dr. L. F. H. Regout</i>	121	
De beteekenis van de loongegevens der Rijksverzekeringsbank voor een algemeene loonstatistiek door <i>Dr. Ir. B. Bölger</i>	122	
Scheepvaart-subsidies door <i>C. Vermey</i>	125	
De Indische middelen over October 1929	126	
AANTEKENINGEN:		
De geldmarkt in Januari	127	
De goudproductie in 1929	129	
ROEKAANKONDIGINGEN:		
Het toekomstig landschap der Zuiderzeepolders, besproken door <i>Prof. Mr. D. van Blom</i>	130	
<i>Prof. Dr. Alfred Manes, Versicherungs-Lexikon</i> ..	130	
MAANDOLFJERS:		
Postchèque en Girodienst.....	130	
Overzicht van de Indische middelen	131	
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	131	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	131	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 131—138		
Geldkoersen.	Bankstaten.	Verkeerswezen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	

om geleidelijk zonder veel zorg en met opoffering van weinig geld groote aanplantingen tot stand te brengen.

Op de Europeesche ondernemingen drukken zware kosten, die geen onmiddellijk verband houden met de productie, de Inlanders verliezen daarentegen bijna niets, als ze met tappen ophouden. De Inlandsche rubberproductie kost vrijwel uitsluitend de uitgaven voor de bewerking.

De uitvoercijfers van Inlandsche rubber van Nederlandsch-Indië waren voor Januari/October als volgt:

	droog ton	nat ton
1928	15.281	93.100
1929	19.636	103.086

Ze toonen aan, dat ondanks de sterke prijsdaling het tappen nog rekening liet. Intusschen is het wel opvallend, dat in de laatste maanden een vermindering van den uitvoer merkbaar wordt, die op een afnemende productie kan wijzen, doch die ook verband kan houden met andere omstandigheden. Over het algemeen is de uitvoer van Inlandsche rubber niet regelmatig, zoodat men voorzichtig moet zijn met het trekken van conclusies.

De maandelijksche uitvoeren voor de eerste tien maanden van 1929 waren als volgt:

	droog ton	nat ton
Januari	1996	10601
Februari	1891	9292
Maart	2015	9262
April	2042	9820
Mei	2103	12660
Juni	1762	10351
Juli	1962	13175
Augustus	1949	9483
September	1741	9268
October	2175	9174

De tegenstanders van restrictie gelooven niet in de mogelijkheid om de Inlandsche rubber in een of ander plan te betrekken. De heer Helfferich wil — volgens zijn bovenaangehaald artikel — de Nederlandsch Indische Regeering door uitvoerrechten tot beperking laten dwingen. Het is echter onaannemelijk, dat de Regeering daartoe bereid zal zijn, want ze zou dan van de Inlandsche cultuur, die bij machte is tot de huidige marktprijzen voort te brengen, opofferingen eischen ten behoeve van de Westersche cultuur. Ze zou om het algemener te stellen in den strijd tusschen de extensieve en de intensieve cultuurmethode partij kiezen tegen de extensieve. Daartoe bestaat geen aanleiding.

Zoolang een volk beschikt over onbeperkte hoeveelheden grond en over weinig kapitaal is de extensieve

cultuur veelal de voordeeligste. Of deze methode ook de beste is, blijve hier buiten beschouwing, de geschiedenis heeft echter geleerd, dat alle volken begonnen zijn met extensieve landbouw en eerst tot intensieve methoden zijn overgegaan, als de omstandigheden daartoe dwongen.

De Westersche ondernemingen moeten en kunnen op intensieve wijze werken, omdat ze slechts over beperkte hoeveelheden grond, doch over voldoende kapitaal beschikken.

Als men aanneemt, dat de Inlandsche cultuur buiten de beperking blijven zal, krijgt men in den strijd om het bestaan een ander inzicht, dan het door den heer Helfferich beschrevene. Men ziet in, dat de strijd zwaar zal zijn, dat hij veel offers zal eischen, maar men erkent zijn onvermijdelijkheid.

Tracht men hem nu te voorkomen door opdrijving van de prijzen, dan zal het gevolg zijn: een verdere uitbreiding van de Inlandsche rubbercultuur. Deze strijd wordt dan uitgesteld tot een latere periode, waarin de extensieve cultuur veel en veel sterker zal staan dan thans. Een beslissende slag zal eens geleverd moeten worden en het lijkt zeer waarschijnlijk, dat de kansen voor de extensieve cultuur zullen stijgen met de uitbreiding van de door haar ontgonnen terreinen. Nu dekt de Inlandsche productie nog slechts 12 pCt. van het verbruik, bij voortgezet planten zal dit percentage in den loop der jaren sterk stijgen.

Bindt men den strijd aan, dan zal men door eenige zeer zware jaren heen moeten. Het doel zal dan zijn de productiekosten van de intensieve cultuur zoo te drukken, dat voor de Inlandsche cultuur geen aanleiding tot verdere uitbreiding meer bestaat. Hierbij moet men er rekening mee houden, dat:

a. nog lang niet alle Inlandsche aanplantingen in productie zijn gebracht, zoodat ook zonder uitbreiding een toeneming van aanbod van die zijde te verwachten is,

b. dat zonder twijfel de beste gronden beplant zijn, zoodat voor nieuwe ontginningen grootere offers gevraagd zullen worden o.a. doordat ze verder van de uitvoerhavens gelegen zullen zijn.

Men taxeert de kosten per pond voor Inlandsche rubber op 3½ d. Thans blijven dus voor den Inlander 3½ à 4 d. over, d.i. 19 à 22 cent per ½ KG. Voor groote complexen schijnt deze opbrengst bevredigend te zijn, zooals de bovenstaande uitvoercijfers aantoonen, of ze echter nog tot nieuwe ontginningen in afgelegen streken verlokt, valt te betwijfelen.

Van sommige zijden zal men hiertegen aanvoeren, dat aan den huidige verkoopprijs op den duur vele Europeesche ondernemingen bezwijken zullen, zoodat de verliezen door den strijd te lijden zeer groot zullen zijn.

Dit zal zeer waarschijnlijk juist blijken. Men moet echter bedenken, dat de Europeesche rubbercultuur alleen zin heeft, als ze opgewassen is tegen de extensieve Inlandsche cultuur. Is ze dat niet, dan is ze voorbestemd te verdwijnen en dan zal op den duur rubber, behoudens misschien enkele uitzonderingen, door Inlanders worden voortgebracht, zooals dat het geval is bij andere eenvoudig te produceeren artikelen als: coprah, kapok, peper etc.

Westersche werkzaamheid heeft alleen zin voor producten, waarvan de aanmaak voor Inlanders te moeilijk en te ingewikkeld is, of bij cultures, die door intensivering tot een peil opgevoerd kunnen worden, dat bij extensieve cultuur niet te bereiken is.

Rubber zal dus alleen voor Europeesche ondernemingen geschikt blijven, als de cultuur nog aanmerkelijk sterker wordt geïntensiveerd dan thans het geval is en als daardoor de kostprijs op een niveau komt, dat concurrentie tegen de extensieve cultuur mogelijk maakt. Vandaar dat beperking, die tot opdrijving van den kostprijs en waarschijnlijk ook van den marktprijs zal leiden, een lapmiddel zal blijken,

dat tijdelijk verbetering brengt, doch dat de kwaal zal doen voortwoekeren tot zij later in ongekende hevigheid weer uit zal breken.

TH. LIGTHART.

DE ARBEIDSCONFERENTIES TE VEEL „VERPOLITIEKT”?

De Nederlandsche arbeidersafgevaardigde naar de onlangs geëindigde bijzondere kolenconferentie te Genève, de heer Pelzer, blijkt ten zeerste teleurgesteld over den onbevredigenden afloop en in het bijzonder over de houding van den Nederlandschen werkgeversafgevaardigde. (Zie „De Mijnwerker” dd. 23 Januari 1930).

Het ligt niet het minst in de bedoeling mijner hiervolgende opmerkingen, om mij partij te stellen vóór of tegen de houding van den laatstgenoemden afgevaardigde.

Maar buiten hetgeen over dit concrete geval moge zijn aan te voeren, zou ik de aandacht willen vragen voor enkele punten van meer algemeenen aard, welker overdenking mij voor het vormen van een objectief oordeel wel zeer wenschelijk, zoo niet onmisbaar voorkomt.

Op zijn beurt is er namelijk in de houding van den Nederlandschen arbeidersafgevaardigde iets, waardoor het den buitenstaander niet aanstonds gemakkelijk wordt gemaakt, deze houding te rijmen met het verwijs aan de andere partij gericht.

Toen de heer Pelzer zijn beklag deed over de houding van den Nederlandschen werkgeversgedelegeerde, verlangde hij ongetwijfeld van dezen laatste een onvooroordeeld standpunt, beslissingen strookend niet slechts met zeker groepsbelang, maar waarbij verder dan eigen kring werd uitgezien naar het algemeen belang.

Nu dringt zich de vraag op, of de heer Pelzer zelf deze gedragslijn gevolgd heeft op het oogenblik toen hij mede zijn steun gaf aan het door de meerderheid verworpen voorstel tot den zevenurigen arbeidsdag, met inbegrip van in- en uitvaart? Was hij het uitbrengen van zijn stem door hem o.m. redelijkerwijze te verwachten, dat ook een werkgever zijn steun aan dergelijk voorstel geven kon, wanneer deze op zijn beurt de redelijkheid in acht zou nemen? Of zou hij bij het winnen van een of meer werkgeversstemmen misschien heel verwonderd moeten zijn geweest, niet zoozeer, omdat hij die werkgevers voor zooveel slechter had gehouden, maar vooral omdat hij het voorstel op zich nogal gedurfd vond?

Over de innerlijke overtuiging van den heer Pelzer valt verder niet te oordeelen. Maar zeker is de schijn veeleer tegen hem, mede door de omstandigheid, dat dit arbeidersvoorstel van den zevenurigen werkdag niet één stem meekreeg buiten hun eigen groep, welke algemeen afwijzende houding met name ook van de zijde der regeeringsgedelegeerden, die den arbeiders in dit milieu als regel geen reden tot klagen geven en wier standpunt in zulke gevallen meestal wel vooraf bekend is, tot nadenken had kunnen stemmen.

Het ging er hier dus niet om, of er geene motieven waren te vinden, voor dien korteren arbeidsduur pleitend, maar of, na afwegen van voor én tegen, de betreffende regeling gegronde verdediging kon vinden van de zijde van welke partij ook.

En al geven wij gaarne toe, dat het steunen van zekere voorstellen, gevolgd door een achteraf genomen met minder vergaande voorstellen, nog heel wat verschilt van een houding, waarbij alle voorstellen worden afgestemd, zoo is van het laatste in elk geval dit te zeggen, dat zulk eene houding, mits voortkomend uit een eerlijke overtuiging, ook van den tegenstander respect kan vragen.

Wel echter geldt gelijkelijk voor het eene en andere geval, dat *indien* twijfel rijst over de aanwezigheid van deze eerlijke overtuiging, of hetgeen bijna even erg is, over de noodige onbevangenheid van oordeel bij de

andere partij, dat dan daarmee de kiem van het conflict gelegd is, hetwelk wij ook nu weer hebben zien uitbreken.

Dan herhaalt zich, hetgeen de Int. Arbeidsconferenties telkens weer te zien geven, dat men van eene ongewenschte verstandhouding de schuld op elkander werpt, zonder daarbij een stap verder te komen.

Ik meen dan ook, dat hetgeen zich nu weer heeft voorgedaan, voor Genève niets ongewoons is en de impasse, waarin men in het algemeen gesproken aldaar geraakt is, wil ik nog eens iets nader pogen te belichten.

Wanneer onder de werkgeversgroep de opvatting veel verbreid is, dat het tempo waarin het Internationaal Arbeidsinstituut het laatste 10-tal jaren gewerkt heeft, te snel is geweest en kunstmatig werd opgevoerd, dan heeft het er den schijn van, dat deze opvatting gedeeld wordt door niet weinige ook onder de zgn. democratische regeeringen en parlementen, die als het op het ratificeren van conventies aankomt, — het eerste beoogde doel bij de vaststelling van elke conventie — o zoo terughoudend en traag zijn. Er is over dit laatste reeds te veel geklaagd, dan dat ik daarop nog behoef aan te dringen.

Op zichzelf behoeft eene afwijzende houding te Genève, dus nog geen bewijs te zijn van een specialen reactionnairen geest, tenzij... en hier stoot ik op eene belangrijke kwestie, men van oordeel is, dat hetgeen te Genève behandeld wordt, tenzij aan een anderen maatstaf behoort onderworpen te zijn dan de maatstaf, die geldt wanneer het er op aankomt, gindsche besluiten in de nationale wetgeving om te zetten.

En dan niet in dezen wellicht nog begrijpelijken zin, dat Genève in een minimum zou voorzien, waaraan ook de meer achterlijke landen zich kunnen aanpassen, maar dat Genève de tegengestelde richting dient uit te gaan en een reeks, voor internationale wettelijke regeling-onrijpe postulaten, alvast in hare conventies verwerken moet.

Zulk eene opvatting schijnt in strijd met opzet en doel van Genève. Niettemin moet men tot het bestaan ervan in wijder kring besluiten, wanneer men bij herhaling waarneemt, hoe juist van landen, die het record slaan in het niet ratificeren van conventies, de regeeringsafgevaardigden te Genève tot de meest vooruitstrevenden behooren.

Nogmaals, de redelijkheid schijnt het aanleggen van een verschillenden maatstaf hier en ginds bezwaarlijk te gedoogen. Maar misschien wel de *politiek* in een of anderen specialen zin? Dit woord dan genomen in den zin, welke haar bij velen in zoo slechten roep heeft gebracht, namelijk dat redelijkheid en objectiviteit ondergeschikt worden gemaakt aan de taktiek, in plaats dat deze laatste aan de eersten ondergeschikt blijft.

Wanneer op dit gebied reeds uit den kring van regeeringsafgevaardigden een minder gunstig voorbeeld gegeven wordt, en daaraan valt naar mijne overtuiging niet te twifelen, hoeveel gemakkelijker doet zich een zelfde gevaar dan nog voor bij de andere groepen, maar dan ten bate van de „politiek” van vak- of standorganisaties.

En het resultaat? Het klinkt misschien hard, maar ik meen te moeten zeggen: meer dan een plaats van overleg en beraad tusschen verschillende groepen schijnt de zetel van het Internationale Arbeidsinstituut te zijn geworden de zetel van georganiseerden klassenstrijd.

Voor wie de klassenstrijdgedachte verwerpen, is het dan ook te hopen, dat onze nationale verhoudingen niet door den huidigen „geest van Genève” zullen beheerscht worden en dat ook de heer Pelzer bij rustige bezinning zal kunnen terugkomen op zijne meening, dat hij uit het laatstelijk gebeurde te Genève voor ons eigen land zijne consequenties zal moeten gaan trekken.

L. F. H. RECOURT.

Meerssen, Januari 1930.

DE BETEKENIS VAN DE LOONGEGEVENS DER RIJKSVERZEKERINGSBANK VOOR EEN ALGEMEENE LOONSTATISTIEK.¹⁾

De R.V.B. publiceert in de „Statistiek der ondernemingen” telkenjare uitvoerige cijfers over de dagloonen, welke aan de uitkeeringen krachtens de Ongevallenwet ten grondslag worden gelegd. Aangezien de Ongevallenwet geldt voor ruim 1.2 miljoen arbeiders (z.g. type werklieden zie hieronder) spreekt het vanzelf, dat in deze cijfers een belangrijk materiaal gelegen kan zijn voor een loonstatistiek. Het eenige bezwaar is echter, dat de R.V.B. deze cijfers op een zoodanige wijze publiceert, dat zij voor een loonstatistiek slechts op beperkte wijze kunnen worden gebezigd.

Volgens de Ongevallenwet moet op de loonlijsten, die als grondslag van de berekening der loonen dienen, als loon worden opgegeven elk bedrag, dat de arbeider van zijn werkgever of van een ander namens zijn werkgever ontvangt. Behalve het gecontracteerde uur-, dag- of weekloon moet dus ook stukloon, loon voor aangenomen werk, voor overwerk enz. op de loonlijst vermeld worden. Ook wat gedurende staking van den arbeid van den werkgever wordt ontvangen moet op de loonlijst voorkomen, niet wat gedurende ziekte ontvangen wordt. Huisvesting, kleeding, kost enz. wordt voor de geheele betalingsperiode geschat naar de waarde ter plaatse van verstrekking. Verder moeten voor de berekening van het loon worden medegerekend ontvangsten van derden, welke van invloed zijn op de vaststelling van het loon. Op de loonlijsten moet geregeld aantekening gehouden worden van het totale loonbedrag van elken werkmán, zoodat aan het einde van elk halfjaar door optelling het totaal in dat halfjaar door elken werkmán ontvangen bedrag verkregen kan worden.

Uit een en ander blijkt, dat deze gegevens beter dan die, welke slechts bij contract gegarandeerde loonen, standaardloonen, richtloonen of iets dergelijks vermelden, gebruikt kunnen worden voor een loonstatistiek. Er zijn echter enkele bezwaren: In de eerste

¹⁾ De Subcommissie uit de Commissie voor de Economische Politiek, die tot taak heeft een onderzoek in te stellen naar de omstandigheden, welke verschillende takken van ons volksbestaan ongunstig beïnvloeden, was van oordeel, dat het daarvoor ook van belang was een zoo goed mogelijk overzicht te hebben van de loonen en de loonsverhoudingen in ons land.

Op verzoek van de Subcommissie stelde ik daartoe onder toezicht van de heeren Dr. J. van Beurden, J. Goedkoop en F. v. d. Walle uit de, aan zooveel mogelijk bronnen ontleende, beschikbare gegevens een rapport op, dat door de Subcommissie als publicatie No. 3, jaargang 1929, van de Verslagen en Mededeelingen van de Afdeling Handel en Nijverheid van het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid werd gepubliceerd.

Op dit rapport werd in het Volk door den heer Mathijssen een felle critiek uitgeoefend, waarop ik na overleg met de Subcommissie een antwoord gaf. De heer M. kwam op een en ander terug en ik zou geen aanleiding hebben nog eens op deze repliek in te gaan, ware het niet, dat de heer M. in zijn repliek het oordeel geeft van een tweetal ook door mij zeer hooggeschatte en onverdachte deskundigen op loonstatistisch gebied, de heeren J. C. Schröder en Mr. Dr. J. H. van Zanten, die de critiek van den heer M. op bepaalde punten onderschrijven.

Door de uitspraak dezer heeren krijgt deze aangelegenheid een karakter, dat ver uitsteekt boven de directe betekenis van het door mij uitgebrachte rapport. Immers deze uitspraken zijn van zeer groote betekenis voor de gehele tegenwoordige en toekomstige loonstatistiek in ons land en het is dan ook daarom, dat ik, geheel los van het uitgebrachte rapport eenige beschouwingen aan deze uitspraken zal wijden. Ik zal mij daarbij in dit artikel beperken tot wat over de betekenis van de loongegevens der R.V.B. is gezegd. Voor wat het overige betreft zal ik mij uiteraard tegenover de Subcommissie, waarvoor ik het rapport uitbracht, verantwoorden, wellicht is er echter nog wel eens de gelegenheid ook op enkele andere punten van meer algemeen aard in een tijdschriftartikel of anderszins in te gaan.

plaats blijft bij personen, die in een kalenderhalfjaar meer hebben verdiend dan f 8 vermenigvuldigd met het aantal dagen, dat door hen in dat halfjaar is gewerkt, het meerdere buiten beschouwing. Verder wordt voor jeugdige werklieden beneden 21 jaar, voor onvolwassen werklieden en voor vrouwen, die minder dan f 1.50 per dag verdienen, het dagloon gesteld op f 1.50. Ten slotte wordt voor seizoenwerklieden krachtens K.B. van 14 September 1921 het dagloon op gemiddeld ongeveer 75 pCt. van het in den seizoen tijd verdiende dagloon gesteld. Ik zal straks nagaan of en in hoeverre deze bezwaren in de praktijk van beteekenis zijn, het is voorloopig voldoende ze te vermelden.

De R.V.B. publiceert in de „Statistiek der ondernemingen” voor de meeste in het z.g. classificatiebesluit genoemde bedrijven o.m. het totale „wettelijke” loonbedrag, dat over het kalenderjaar in het betrokken bedrijf is uitgekeerd. Dit bedrag, gedeeld door het totaal aantal dagen, dat door de gezamenlijke arbeiders in hetzelfde bedrijf in het beschouwde kalenderjaar is gewerkt, geeft het gemiddelde dagloon in dit bedrijf. (Terloops zij opgemerkt, dat het fictieve, doch overigens statistisch zeer ingenieus gevonden begrip type-werkman, hierbij in het geheel niet gebruikt wordt).

Op deze wijze verkrijgt men dus een zeer waardevol gegeven van het dagloon in de onderscheidene bedrijven, dat goed gehanteerd groote diensten kan bewijzen voor de loonstatistiek. Een bezwaar is, dat bij deze berekeningen alle arbeiders in het bedrijf tezamen zijn genomen en dat zij niet kunnen worden onderscheiden naar mannen, vrouwen, jongens, meisjes, geschoolden, ongeschoolden enz. Het kledingbedrijf telt gemiddeld ruim 70 pCt. vrouwen en meisjes tegen 30 pCt. mannen, in de bouwvakken, den scheepsbouw enz. komt practisch geen vrouwenarbeid voor. Daarom is dus onderlinge vergelijking dezer loonen door het niet publiceeren van de gegevens der onderscheidene groepen van betrekkelijk weinig waarde.

Wel is het echter naar mijn meening in de praktijk in het algemeen mogelijk de gemiddelde dagloonen over een aantal jaren met elkaar te vergelijken. Hier ontmoet ik den heer J. C. Schröder, chef van de afd. Wiskunde en Statistiek der R.V.B., die dit ontkent. Ook de heer Mr. Dr. J. H. van Zanten, Directeur van het Gemeentelijk Bureau voor de Statistiek te Amsterdam, stelt zich op dit standpunt. Zij doen dit beide om de volgende drie redenen:

1. In 1922 zijn door de wijziging der Ongevallenwet een groot aantal bedrijven verzekeringsplichtig geworden, welke dus vóór 1922 niet, van 1922 af wel aan de statistiek hebben medegewerkt.

2. In plaats van het werkelijke loon wordt in bepaalde gevallen het wettelijke loon genomen, (zie boven), terwijl de bepalingen omtrent dit wettelijke loon bovendien in den loop der jaren zijn gewijzigd.

3. De onderlinge verhouding tusschen de verschillende groepen van arbeiders blijft niet dezelfde in de bedrijven, zoodat de mogelijkheid bestaat, dat men bij een vergelijking der loongegevens niet de werkelijke loonbeweging te zien krijgt, omdat de verschuiving in de groepering der arbeiders van invloed is geweest.

De drie hier genoemde factoren zijn, zooals door de deskundigheid der beide heeren ook wel niet anders mogelijk zou kunnen zijn, in elk opzicht juist, zoodat er, wanneer men zich zonder meer en strikt op het zuivere theoretisch-statistisch standpunt stelt, geen speld tusschen hunne bewering dat de door mij genoemde vergelijking ontoelaatbaar is, is te krijgen. Dit wil ik dus als uitgangspunt nemen. Maar direct daarop vraag ik of het eveneens statistisch, doch dan in de praktijk, ongeoorloofd blijft deze vergelijking te maken, wanneer kan worden aangetoond, dat de factoren, welke de vergelijking theoretisch bemoei-

lijken, van zoo weinig beteekenis zijn, dat hun invloed, voor het doel waarvoor de cijfers gebruikt moeten worden, kan worden verwaarloosd.

Het verwaarloozen van niet in cijfers uit te drukken, doch betrekkelijk weinig beteekenende factoren, is bij de praktische toepassing der statistiek onder voorwaarde, dat een en ander bij deze toepassing wordt vermeld in geen enkel opzicht ongeoorloofd en wanneer men aan alle statistieken de voorwaarde van de absolute theoretische juistheid zou gaan stellen, dan zou men op elk gebied heel wat minder van de statistische wetenschap kunnen profiteren dan thans het geval is.

Ik wil echter het op zich zelf zeker zwakke argument van „hij doet het ook” niet gebruiken en zal over deze kwestie dan ook verder zwijgen. Van meer beteekenis is het aan te toonen, dat de invloed van de door de heeren Schröder en Van Zanten naar voren gebrachte factoren practisch van geen beteekenis is voor de algemeene conclusies die men op grond van de gegevens der R.V.B. wil trekken. Wat dit betreft mag ik misschien eerst nog opmerken, dat ook ik op het standpunt sta, dat niet van elke groep, die afzonderlijk in de „Statistiek der Ondernemingen” genoemd worden, zonder meer de loongegevens der verschillende jaren naast elkaar mogen worden geplaatst. De drie factoren kunnen, als de groep, die men beschouwt betrekkelijk klein is, van een zoodanigen invloed zijn, dat een vergelijking zonder den invloed dezer factoren in aanmerking te nemen, ongeoorloofd is. Zoo zal bijv. de kwestie van het wettelijke loon bij de diamantbewerker een niet te verwaarloozen invloed uitoefenen, terwijl de uitbreiding van de verzekeringsplicht van beteekenis is geweest voor de handels- en verkeersbedrijven enz. Voor deze bedrijven kan de vergelijking zonder meer dan ook slechts onder zeer groote reserves plaats vinden, terwijl men ook overigens bij elke bijzondere groep goed zal doen na te gaan of en in hoeverre de 3 factoren van invloed kunnen zijn geweest.

Anders wordt dit echter, wanneer men de cijfers wil gebruiken voor het verkrijgen van een beeld van de verhoudingen van het geheel.

Wat is namelijk de beteekenis van de drie genoemde factoren?

1. De wijziging van de Ongevallenwet heeft in 1922 mede tot de vermeerdering van het aantal arbeidsdagen, waarop de statistiek betrekking heeft, bijgedragen. Het aantal type werklieden (d.i. het aantal arbeidsdagen gedeeld door 300) bedroeg in 1921 rond 975.000, in 1922 rond 1.100.000. Rekent men de normale vermeerdering per jaar op 25.000 (dit is minder dan in het algemeen in de laatste jaren het geval was), dan komen er dus 100.000 t.w. voor rekening van de uitbreiding van den verzekeringsplicht. Deze 100.000 nieuwelingen kunnen alleen invloed hebben wanneer de voor hen geldende verhoudingen afwijken van het gemiddelde, dat er zou komen, als zij niet zouden worden meegeteld. Aannemende, dat deze afwijking inderdaad bestaat, dan zal ieder, die eenigszins met de loonbeweging bekend is, met mij van oordeel zijn, dat een gemiddelde afwijking van 25 pCt. hetzij naar boven, hetzij naar beneden voor deze nieuwelingen, die, zij het dan ook niet in dezelfde verhouding, min of meer over alle groepen verdeeld zijn, wel als maximum beschouwd mag worden. De invloed van deze 100.000 nieuwelingen op het totaal van 1.000.000 t.w. kan dus hoogstens 2.5 pCt. zijn. Hoewel het natuurlijk voor de mogelijkheid tot vergelijking op zichzelf niet van beteekenis is, is het voor de tendenz, die in de algemeene conclusie ligt, wellicht van belang nog mede te deelen, dat met vrij groote waarschijnlijkheid mag worden aangenomen, dat de loonsverhoudingen der nieuwelingen minder gunstig waren dan de bestaande, zoodat, al zal dit waarschijnlijk niet de volle als maximum berekende $2\frac{1}{2}$ pCt. zijn, het totale gemiddelde door de uitbreiding der Ongevallenwet

waarschijnlijk lager is dan het geweest zou zijn, als deze uitbreiding niet had plaats gevonden.

2. De omstandigheid, dat in sommige gevallen niet het werkelijke loon, doch het wettelijke loon wordt genomen, heeft twee kanten. Door het invoeren van het maximum van *f* 8 per dag en de 75 pCt. van het verdiende loon der seizoenarbeiders wordt het totale bedrag geringer; door het invoeren van het minimum van *f* 1.50 per dag wordt dit daarentegen hooger dan het in werkelijkheid is. Behalve bij de diamantindustrie met in 1926 5266 t.w. en een gemiddeld dagloon van *f* 6.73, en de gas- en electriciteitsbedrijven met in 1926 17202 t.w. en een gem. dagloon van *f* 5.86⁵, was het gemiddelde dagloon in geen enkel bedrijf hooger dan *f* 4.50, terwijl het totale gemiddelde van *f* 4.07 ook zeker geen aanleiding geeft te veronderstellen, dat er veel arbeiders waren, waarop het maximum dagloon van *f* 8 per dag van toepassing was.

Bij de beoordeeling van den invloed, die de diamantbewerkers en de werklieden in de gas- en electriciteitsbedrijven ten deze kunnen hebben, dient men niet te vergeten, dat de totale statistiek loopt over ruim 1.2 miljoen arbeiders met een loon van 1.5 miljard gulden, dus dat, al zouden er in totaal, met de arbeiders uit andere bedrijven, een 100.000 arbeiders zijn, die gemiddeld *f* 1 per dag meer dan *f* 8 verdienen (iets wat niet waarschijnlijk is, vooral ook omdat de *f* 8 per dag berekend wordt over alle gewerkte dagen en dus de dagen, waarop minder dan *f* 8 verdiend wordt, het effect verminderen) dit nog slechts *f* 30 miljoen per jaar = 2 pCt. van het totaal zou zijn.

Ook de vermindering van het loon bij de seizoenarbeiders kan slechts zeer weinig invloed hebben, het kan mede, omdat het niet geldt voor de werklieden, die ook na de campagne blijven, op zijn allerhoogst *f* 2½ à *f* 3 miljoen per jaar en dus bijna 0.2 pCt. van het totaal zijn. Het totale effect van een en ander wordt, zooals reeds werd gezegd, nog verminderd door het gestelde minimum van *f* 1.50. Ik kan deze vermindering niet schatten zij zal zeker niet groot zijn, doch hoe het ook zij, men zal het wel met mij eens zijn, dat tengevolge van de invoering van het wettelijk loon in plaats van het werkelijke loon het totale werkelijke loonbedrag zeker niet meer dan 2 pCt. hooger is dan het bedrag, dat voor de statistiek is gebruikt, zoodat dus de fout hoogstens 2 pCt. kan zijn.

Wil men nu verschillende jaren met elkaar vergelijken, dan moet men er niet alleen rekening mede houden, dat die fout in andere jaren anders geweest kan zijn, doch ook, dat de bepalingen omtrent het wettelijk loon in den loop der jaren zijn gewijzigd. Voor wat de belangrijkste bepaling betreft beteekent dit, dat het maximum dagloon op 19 Mei 1919 van *f* 4 op *f* 8 werd gebracht. Nu zal dit van groote beteekenis zijn, wanneer men jaren als 1918 of 1919 wil beschouwen. Dit blijkt wel uit de statistiek over 1919. Bij een maximum van *f* 4 per dag van 1 Januari 1919 tot 18 Mei en *f* 8 per dag van 19 Mei tot 31 December bedroeg het totale gemiddelde *f* 3.60; bij een maximum van *f* 4 over het geheel jaar 1919 *f* 3.16 en bij een maximum van *f* 8 per dag over het geheele jaar 1919 *f* 3.78. Voor een zoodanig jaar zou deze statistiek dan ook niet zonder meer gebruikt kunnen worden. In 1913 en 1914 was het gemiddelde dagloon echter *f* 1.89. Slechts de diamantindustrie met een gemiddeld dagloon van *f* 3.02 in 1914, had een gemiddelde, dat veel hooger lag. Ik behoeft nu de geheele redeneering niet meer te herhalen, zonder dat zal het ook wel duidelijk zijn, dat de grens van *f* 4 per dag onmogelijk een belangrijke invloed gehad kan hebben. Wil men nu 1914 met 1926 vergelijken, dan zal de invloed van deze factor nog weer kleiner zijn, omdat dan slechts het onderlinge verschil in de beide jaren van beteekenis kan zijn. Immers indien de invloed in beide jaren dezelfde zou zijn geweest, zou, hoe zuiver theoretisch-statistisch men het ook zou willen vergelijken, het verhoudingscijfer voor de beide jaren in

geen enkel opzicht eenige invloed ondervinden. Gezien het feit, dat het verschil in invloed, zoo het al zou bestaan, in elk geval nog kleiner moest zijn dan de invloed zelf, welke maximum op 2 pCt. werd geschat, kan dus deze geheele factor der onjuistheid gevoeglijk worden verwaarloosd.

3. Van welken invloed zijn tenslotte de verschuivingen geweest in de onderlinge groepeerings der arbeiders. Een en ander hangt af van de loonverschillen, die tusschen de verschillende groepen bestaan en de grootte der verschuivingen. Er bestaat in het algemeen een verschil in het loon van de geschoolden, de geoefenden, de ongeschoolden, de vrouwen, de jongens en de meisjes. Stelt men het loon der geschoolden op 100, dan kan men tegenwoordig (natuurlijk als zeer ruw gemiddelde) aannemen: geoefenden 88, ongeschoolden 75, vrouwen 60, jongens 50 en meisjes 40.

Verschuivingen zijn er ook voorgekomen, doch men moet den invloed daarvan zeker niet overschatten. Een en ander kan blijken uit het volgende staatje, dat opgemaakt is uit de Centrale Verslagen der Arbeidsinspectie over 1913 en 1928.

Aantal personen werkzaam in fabrieken, staande onder toezicht der Arbeidsinspectie.

	Totaal	Mannen	Vrouwen	Meisjes	Jongens
1913 werkel. cijfers	574.659	386.955	76.259	36.639	74.806
1928 „ „	857.122	614.801	93.239	50.603	98.343
1913 in % totaal..	100	67,4	13,2	6,4	13
1928 in % totaal..	100	71,5	11	6	11,5

Men moet bij een vergelijking tusschen 1913 en 1928 natuurlijk zeer voorzichtig zijn. Theoretisch-statistisch zou er heel wat tegen in te brengen zijn en ook de praktische mogelijkheid tot vergelijking kan slechts onder groote reserves worden aanvaard. Maar toch zal men er wel uit mogen afleiden, dat men eveneens voorzichtig moet zijn met het schatten van den invloed der verschuivingen. Dit blijkt trouwens ook wel uit de uitkomsten der beroepstellingen. Volgens de beroepstelling van 1909 waren van de 100 in een bedrijf werkzame personen 23.9 vrouwen. Volgens die van 1920 waren dit 23.2. Voor de nijverheid bedroegen deze cijfers resp. 14.4 en 14.4. Neemt men daarbij in aanmerking, dat onder deze nijverheidsbedrijven ook een aantal zijn, zooals het mijnbedrijf en de overheidsbedrijven, die niet onder de Arbeidsinspectie vallen, en waarbij het aantal vrouwen in verhouding zeer gering is, dan kloppen deze cijfers vrij aardig met die van de Arbeidsinspectie. In het eene bedrijf is de vrouwenarbeid wat toegenomen, in het andere bijv. de kledingindustrie is zij afgenomen. Men zal dan ook m.i. niet ver mis zijn, wanneer men aanneemt, dat in het algemeen de verhouding tusschen het aantal mannen, vrouwen, meisjes en jongens thans ongeveer dezelfde is als in 1913.

De verschuivingen in de groepen geschoolden, geoefenden en ongeschoolden is moeilijker na te gaan. Eenerzijds leidt de rationalisatie er toe, dat de ongeschoolde arbeid meer en meer mechanisch wordt verricht, aan den anderen kant wordt de in alle opzichten bekwaame vakman langzamerhand verdrongen door den eenzijdig geoefenden routine-arbeider. Ook hier zal men dus weer de verhoudingen moeten schatten en wanneer men aanneemt, dat onder de 70 pCt. mannen in 1913 ongeveer 25 pCt. geschoolden, 20 pCt. geoefenden en 25 pCt. ongeschoolden waren, terwijl dit thans 30 pCt. geschoolden, 25 pCt. geoefenden en 15 pCt. ongeschoolden zou bedragen, dan zal men er in geen geval van beschuldigd kunnen worden, de verschuivingen ongunstiger te hebben voorgesteld dan ze in werkelijkheid zijn. Dit zou dus beteekenen, dat 5 pCt. der arbeiders van een loon van 88 op 100 gekomen is en 10 pCt. der werklieden van een loon van 75 op 88. Een stijging van 88 op 100 = 13.6 pCt., een stijging van 75 op 88 = ruim 17 pCt., zoodat dus 5 pCt. der werklieden 13.6 pCt. en 10 pCt. der werklieden 17 pCt. is verhoogd. Voor een vergelijking tusschen 1913 en thans werden de verhoudingen, als men

niet rekening houdt met de verschuivingen, dus hoogstens 0.05×13.6 plus $0.1 \times 17 = 2.38$ pCt. te hoog voorgesteld of om ronde cijfers te nemen 2.5 pCt.

* * *

Het is thans mogelijk tot een conclusie te komen met betrekking tot de waarde van de loongegevens van de R.V.B.

a. Voor de beoordeeling van het huidige algemeene loonpeil kunnen de factoren 1 en 3 buiten beschouwing worden gelaten en geldt slechts de factor 2. De invloed daarvan is, zooals wij hebben gezien, dat de door de R.V.B. gepubliceerde cijfers op zijn hoogst 2 pCt. beneden de werkelijkheid blijven.

b. Voor het vergelijken van het algemeene loonpeil van thans met dat in 1913 gelden alle drie factoren. Factor 1 kan ten hoogste een fout van $2\frac{1}{2}$ pCt. maken; het is niet bekend in welke richting deze werkt, doch met groote waarschijnlijkheid mag worden aangenomen, dat, zoo er een fout gemaakt wordt, de berekende cijfers lager zijn dan de werkelijke verhoudingen. De door factor 2 veroorzaakte fout zal zeer waarschijnlijk uiterst klein zijn, in elk geval is ze een fractie van 2 pCt. Ook hiervan is niet bekend in welke richting ze werkt. Ten slotte zal de door factor 3 veroorzaakte fout de berekende cijfers hooger maken dan de verhoudingen in werkelijkheid zijn, de invloed zal echter hoogstens $2\frac{1}{2}$ pCt. zijn. De totale gemaakte fout is dus niet met zekerheid vast te stellen; werkt echter factor 1 in de richting als waarschijnlijk is, dan kan men zonder bezwaar aannemen, dat de verschillende fouten elkaar opheffen en de cijfers ook theoretisch de juiste verhoudingen weergeven. Werkt daarentegen factor 1 in andere richting, dan zal de totale fout toch zeker nog niet hooger zijn dan 5 pCt.

Men kan nu bij een zoodanige maximale graad van onnauwkeurigheid over de theoretische waarde der gegevens redetwisten. Men kan, zooals Dr. van Zanten doet, zich strikt tot deze theoretische zijde beperken en de cijfers dan onbruikbaar verklaren. Maar men kan zich daarnaast ook afvragen of het, afgezien van de theorie, in de praktijk wel geoorloofd is cijfers te gebruiken, waarvan men weet, dat de fout waarschijnlijk nihil is, en, als alle factoren tegen zouden werken, in elk geval tot 5 pCt. beperkt zou blijven.

Voor mij is dit geen vraag. Naar mijn meening mogen de statistieken, die over groote groepen loopen en met ruwe gemiddelden werken, nooit als cijfer tegenover cijfer beschouwd worden, doch gaat het veel meer om de tendenzen, die weliswaar om der eenvoudigheidswille het beste in een bepaald cijfer kunnen worden uitgedrukt, doch waarbij de conclusie steeds ruimte voor een afwijking van een 5 pCt. zal moeten laten.

Aan deze voorwaarde voldoen de loongegevens van de R.V.B. ten volle en daarom hecht ik voor de loonstatistiek een zeer groote waarde aan deze cijfers. Het spijt mij, dat de chef van de afdeling Wiskunde en Statistiek van de R.V.B. er eenigszins anders over denkt. Maar de heer Schröder is een zeer bescheiden en consciëntieus man, die er ongetwijfeld vóór alles voor wil waken het werk van zijn afdeling te hoog aan te slaan. Ik zou hem echter willen vragen een oogenblik af te dalen in het land der blinden omdat ik er van overtuigd ben, dat hij dan tot de erkenning zal komen, dat hij in een heel wat gunstiger conditie is, dan den eenoog, die men daar anders wellicht koning zou moeten noemen.

B. BÖLGER.

Haarlem, December 1929.

SCHIEPVAART-SUBSIDIES.

In de nummers van 2 en 9 October j.l. heeft de heer Mr. H. E. Scheffer een lezenswaardige beschouwing gewijd aan het vraagstuk der scheepvaartprotectie.

Het is in aansluiting aan deze beschouwingen wellicht nuttig na te gaan in welke mate Spanje de

eigen scheepvaart steunt. Blijkens een kort geleden gepubliceerd decreet heeft de Spaansche Regeering besloten een aantal nieuwe lijnen in het leven te roepen „teneinde te voorzien in de behoeften van den handel”. Aanbiedingen zijn verzocht voor de exploitatie der navolgende stoomvaart-verbindingen onder Spaansche vlag:

1e. Spanje-Cuba-Mexico; Barcelona-La Plata rivier; Middellandsche Zee-Cuba-New-York; Middellandsche Zee-Puerto Rico en Centraal Amerika.

2e. Philippijnen-Westkust van Noord Amerika in het bijzonder voor emigranten naast het vervoer van stukgoederen en tenslotte van de Spaansche protectoraatsgebieden in Noord Amerika naar Fernando Po, in dier voege dat de reisroute dezelfde zal zijn als die welke eertijds door de Compañia Trasatlantica werd gevolgd.

Voor de exploitatie dezer drie lijn-complexen moesten vóór het eind van Januari aanbiedingen bij het departement van Marine worden ingediend. Deze aanbiedingen moesten vergezeld gaan van een nauwkeurige omschrijving der havens, die zouden worden aangehouden, terwijl de Minister zich het recht heeft voorbehouden het reisplan alsnog te herzien. Het ligt in de bedoeling der Regeering een aantal door haar van de Compañia Trasatlantica overgenomen passagiersschepen ter beschikking van de exploitanten der nieuwe lijnen te stellen. Bij de aanbiedingen diende derhalve tevens te worden vermeld, welke verdere tonnage de betrokken reeders beschikbaar hebben; mocht aanbouw van verdere schepen teneinde regelmatig afvaarten te verzekeren alsnog noodig blijken, dan dienen deze op Spaansche werven te worden gebouwd. De Spaansche Regeering is bereid ten behoeve der nieuw te openen lijnen subsidies te verleenen; daartegenover wordt van de exploitanten der lijnen verlangd, dat eventueel te behalen winsten, die boven een zeker percentage van het kapitaal der exploiteerende reederij uitgaan aan de Regeering worden uitgekeerd. De met de Spaansche Regeering te sluiten exploitatie-contracten zullen een duur van twintig jaren hebben.

Vermoedelijk zullen enkele bestaande Spaansche reederijen bereid worden gevonden gezamenlijk een nieuwe Maatschappij op te richten, die dan zou trachten een exploitatie-contract voor de drie lijn-complexen met de Spaansche Regeering te sluiten.

Dat een dergelijke scheepvaart-politiek uit economisch oogpunt kwalijk is te verdedigen, behoeft geen betoog. Op de ernstige bezwaren tegen het verleenen van subsidies aan de scheepvaart is reeds zoo vaak en zoo uitvoerig gewezen, dat het overbodig lijkt deze nog eens in extenso te ontwikkelen.

De wijze, waarop de Spaansche Regeering zich echter voorstelt de fondsen te creëren, noodig om daaruit de subsidies te bestrijden, is intusschen dermate onbillijk tegenover bestaande Spaansche en buitenlandse reederijen, dat verwacht mag worden, dat een krachtig protest van de bevoegde instanties niet achterwege zal blijven. De Minister-President toch, stelt niet meer of minder voor dan de opheffing der tot dusver bestaande Quebrantos tax, die echter zal worden vervangen door een nieuwe belasting van twee pesetas voor iederen passagier, die in Spanje emdan wel debarkeert. In de Kustvaart wordt voortaan 10 centimos en in de vaart tusschen Spanje en de Canarische eilanden 50 centimos per passagier geheven. Voorts zal van in Spanje geladen of geloste goederen in het Europeesche verkeer voortaan 35 centimos per ton worden geheven. Voor de Kustvaart bedraagt de heffing 25 centimos en voor lading komende van of gaande naar havens buiten Europa 50 centimos per ton. *Deze heffingen komen voor rekening van het schip en zijn zoowel door nationale als vreemde schepen verschuldigd.* De verdeling der aldus te ontvangen gelden berust bij het nieuw gevormde „Instituut ter bescherming der Handelsmarine”.

Men moge al op principieele gronden bezwaren

hebben tegen de subsidie-politiek van een aantal buitenlandsche regeeringen, de facto is hiertegen vanzelfsprekend weinig te doen, daar het tenslotte ieder land vrijstaat, die maatregelen te nemen, die men terecht of ten onrechte in het belang der eigen scheepvaart acht. Anders wordt de zaak echter wanneer van buitenlandsche reederijen belastingen worden geheven, die geen ander doel hebben dan bevordering der eigen scheepvaartbelangen. Het beginsel, dat in het algemeen aan heffingen in buitenlandsche havens ten grondslag behoort te liggen is de bevordering van het algemeen belang en zeer zeker niet van chauvinistische stokpaardjes. Wat de Spaansche Regeering thans voorstelt is niet anders dan met — gedwongen — hulp van buitenlandsche reederijen, wier pad toch waarlijk al niet over rozen gaat, de uitbreiding der Spaansche handelsvloot te financieren.

Deze averechtsche politiek kan niet krachtig genoeg worden afgekeurd en indien het der Spaansche Regeering waarlijk ernst mocht zijn met de door het inmiddels afgetreden kabinet Primo de Rivera voorgestelde heffingen, zullen ongetwijfeld door de Europeesche Regeeringen in samenwerking met de bestaande internationale reeders-organisaties stappen worden gedaan om haar van de ernstige dwalingen haars weegs te bekeeren.

Het voortwoekerend euvel der Staats-scheepvaart-subsidies is in zijn gevolgen met name voor de reederijen dier landen, welke tot dusver terecht afwijzend staan tegenover dezen vorm van kunstmatige „welvaartsbevordering” al waarlijk ernstig genoeg en tegenover een politiek als thans door Spanje wordt voorgestaan dient dan ook krachtig stelling te worden genomen.

Rotterdam, Februari 1930.

C. V.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER OCTOBER 1929.

De totale opbrengst der Landsmiddelen, vermeld in het bijgevoegd overzicht, bedroeg in de eerste tien maanden van dit jaar *f* 580.177.000 tegen *f* 587.596.000 in dezelfde periode van het vorige jaar of ruim *f* 7.4 m/m minder. Bij vergelijking van deze totalen dienen de hoofdzakelijk in het vorig jaar ontvangen achterstallige uitkeeringen aan Nederlandsch-Indië uit de opbrengst der Nederlandsche oorlogswinstbelasting ad ruim *f* 21.7 m/m uiteraard niet te worden medegedeld, zoodat de uitkomst voor het loopende jaar circa *f* 14.3 m/m gunstiger is dan voor 1928. Indien voorts de geheel op zichzelf staande vaste uitkeeringen van het aandeel in de winst der mijnbouwmaatschappij Billiton, waarvan de betaling in het loopende jaar reeds in zijn geheel plaats had, mede buiten beschouwing worden gelaten, dan belooft vorenbedoeld gunstig resultaat een bedrag van *f* 11.3 m/m, terwijl het evenredige gedeelte van het totaal der jaarramingen alsdan met *f* 9.35 m/m werd overtroffen.

Aldus beschouwd geven de ontvangsten in verslagmaand eveneens een gunstig aspect; in totaal werd *f* 8.062 m/m meer ontvangen dan in de maand October 1928. Groepsgewijze vergelijking geeft het volgende beeld:

belastingen	meer	circa	<i>f</i> 4.546	m/m
monopolies	„	„	0.237	„
producten	minder	„	0.098	„
bedrijven	„	„	0.910	„
allerlei middelen	meer	„	4.287	„

Bij de *belastinggroep* was het accres in verslagmaand tot een bedrag van *f* 3.373 m/m het gevolg van een meerdere ontvangst aan vennootschapsbelasting. De overige kohierbelastingen geven kleinere, bij de meeste ook gunstige, verschillen te zien. In de afgelopen tien maanden bracht elk dezer belastingen meer op dan in dezelfde periode van het vorige jaar, uitgezonderd de vennootschapsbelasting, die nog *f* 0.386 m/m ten achter bleef. Een zuivere vergelijking tusschen deze opbrengsten en de overeenkomstige ramin-

gen kan, zooals reeds vroeger werd opgemerkt, voornog niet getroffen worden.

Bij de indirecte belastingen waren het wederom het invoerrecht en de accijnzen, die in het loopende jaar meer in de schatkist brachten dan in 1928 en meer dan bij de raming werd verwacht.

Het invoerrecht gaf in verslagmaand een vooruitgang zoowel t.a.v. dezelfde maand van het vorige jaar als t.a.v. de onmiddellijk daaraan voorafgaande maand en wel van resp. *f* 0.089 m/m en *f* 0.179 m/m. Sinds den aanvang van het jaar werd *f* 6.388 m/m meer ontvangen dan in de eerste tien maanden van 1928. De gemiddelde maandraming en het 10/12 deel der jaarraming werden in de overeenkomstige tijdvakken overschreden met resp. *f* 0.741 m/m en *f* 11.781 m/m.

De opbrengst aan accijnzen was in verslagmaand en in het afgelopen tienmaandsch tijdvak resp. *f* 0.359 m/m en *f* 2.153 m/m hooger dan in dezelfde perioden van het vorige jaar; zij overtrof de fractioneele ramingscijfers met resp. *f* 0.382 m/m en *f* 0.459 m/m.

Het uitvoerrecht bracht daarentegen in verslagmaand en in het afgelopen jaargedeelte resp. *f* 0.061 m/m en *f* 0.176 m/m minder op dan in dezelfde tijdvakken van het vorige jaar; de evenredige gedeelten der jaarraming, waarbij op een geringen achteruitgang als gevolg van dalende producten-prijzen gerekend werd, werden echter overtroffen met resp. *f* 0.168 m/m en *f* 0.309 m/m.

Bij het statistiekrecht waren de verschillen met de uitkomsten van het vorige jaar en met de geraamde ontvangsten van geen beteekenis. Het evenredig deel der jaarraming, die voor 1929 eenigszins werd opgevoerd, werd in het afgelopen jaargedeelte met *f* 0.228 m/m overtroffen.

Bij het zegelrecht wordt het maandopbrengst-cijfer sterk beïnvloed door collectief tot groote bedragen verevende teruggaven van ontschepingsgelden aan niet toegelaten of binnen de zes maanden weder vertrokken immigranten. In October 1928 werd ruim *f* 1.145 m/m aan teruggaven betaalbaar gesteld tegen *f* 0.23 m/m in verslagmaand, hetgeen het groote verschil in de opbrengstcijfers tengevolge heeft. De netto-opbrengst van dit recht in het afgelopen jaargedeelte wijkt slechts zeer weinig af van die in het vorige jaar en van wat de raming deed verwachten.

De opbrengst der slachtbelastingen was in het verstreken jaargedeelte *f* 0.202 m/m lager dan in dezelfde perioden van het vorige jaar, doch nog *f* 0.416 m/m hooger dan werd geraamd, hoewel de raming voor het loopende jaar eenigszins hooger werd gesteld dan voor 1928.

Bij de *monopolies* was de vooruitgang wederom het gevolg van een hogere opbrengst van de pandhuisregie ad *f* 0.449 m/m, die ook de gemiddelde maandraming overtrof en wel met *f* 0.137 m/m. Dit constante accres houdt verband met de reeds in vorige verslagen vermelde oorzaken. De totaal-opbrengst van dit middel was in het afgelopen deel van het jaar *f* 1.65 m/m hooger dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar en *f* 1.647 m/m hooger dan het evenredig gedeelte der jaarraming.

De opiumregie leverde in verslagmaand wederom minder op dan in de gelijknamige maand van het vorige jaar en wel *f* 0.253 m/m; gedurende de eerste tien maanden van het loopende jaar werd *f* 1.319 m/m minder ontvangen dan in hetzelfde tijdvak van 1928. Voor de daling van het debiet zijn geen andere oorzaken bekend, dan die, welke reeds in vorige verslagen werden genoemd. De evenredige gedeelten der raming werden in bovengenoemde tijdvakken echter nog overtroffen met resp. *f* 0.169 m/m en *f* 2.034 m/m.

Het zoutmonopolie gaf in het afgelopen tienmaandsch tijdvak een lagere uitkomst dan in 1928 wegens de sedert 1 Januari 1929 aan de provincie Oost-Java verleende reductie ad 40 pCt. op den verkoopsprijs van verpakt zout. De evenredige gedeelten

der dienovereenkomstig verlaagde jaarraming werden in verslagmaand en in het afgelopen jaargedeelte overschreden met resp. f 0.239 m/m en f 0.945 m/m.

De opbrengst der *producten* was in verslagmaand ongeveer gelijk aan die in October 1928 en aan de gemiddelde maandramingen. In de eerste tien maanden van het loopende jaar bleef de totale opbrengst echter verre beneden de uitkomsten in hetzelfde tijdvak van 1928 en het 10/12 deel der jaarraming en wel resp. f 4.068 m/m en f 3.976 m/m, hetgeen hoofdzakelijk te wijten is aan de sterke daling der tinprijzen, waardoor de opbrengst van dit product in genoemde periode f 5.462 m/m beneden die van het vorige jaar en f 3.197 m/m beneden de verwachting bleef.

De opbrengst der goud- en zilvermijnen geeft slechts geringe verschillen met het vorige jaar en met de raming te zien, maar de steenkolenmijnen, die weliswaar f 0.485 m/m meer opleverden dan in 1928, gaven t.a.v. de raming een tegenvaller van f 1.968 m/m.

Ook de opbrengsten der beide cultures vielen tegen. De rubber gaf sedert het begin van het jaar f 1.269 m/m minder dan in de eerste tien maanden van 1928 en f 0.66 m/m minder dan werd geraamd. Hoewel de kina-onderneming in dien tijd f 0.144 m/m meer opleverde dan in het vorige jaar, bleef haar opbrengst nog f 0.107 m/m beneden het evenredig deel der jaarraming.

Alleen bij het boschwezen werden gunstige resultaten verkregen, hoofdzakelijk te danken aan een toenemenden verkoop van djatihout. In het afgelopen jaargedeelte werd f 2.115 m/m meer ontvangen dan in hetzelfde tijdvak van 1928 en f 1.921 m/m meer dan de raming deed verwachten.

De uitkomsten der *bedrijven* zijn in het loopende jaar zeer gunstig. Ten aanzien van alle, m.u. van de Landsdrukkerij en den dienst voor W. en E., zijn de cijfers over de afgelopen tien maanden hooger dan verleden jaar en hooger dan de evenredige gedeelten der jaarramingen, in totaal resp. f 4.135 m/m en f 4.184 m/m.

In de verslagmaand was evenwel een teruggang vast te stellen voornamelijk als gevolg van de mindere ontvangsten der Staatsspoor- en Tramwegen ad f 803.000, nl. door:

het Javanet	minder	f 712.000
de S.S. Sum. Westk.	„	„ 74.000
„ Zuid-Sum. S.S.	„	„ 1.000
„ Atjehtram	„	„ 12.000
„ Z.W. Cel. tram	„	„ 4.000
andere ontvangsten	„	„ —

De opbrengst uit het geheele bedrijf was ook lager dan in de maand September en wel f 0.184 m/m (w.o. f 0.154 m/m van de Javalijnen) en f 0.005 m/m lager dan de gemiddelde maandraming. In de afgelopen tien maanden werd echter f 1.417 m/m meer ontvangen dan in hetzelfde tijdvak van 1928 en f 1.039 m/m meer dan de raming deed verwachten.

Bij den P.T. en T.-dienst waren de inkomsten in verslagmaand f 93.000 hooger dan in dezelfde maand van het vorige jaar.

Hierin werd bijgedragen door

de telegrafie met	f 33.000
„ telefonie „ „	„ 98.000,

terwijl aan andere ontvangsten f 4.000 meer werd ontvangen. Door de posttarieven werd echter door den invloed van het sedert 1 Januari 1929 geldende verlaagde posttarief f 42.000 minder ontvangen dan in de maand October 1928. De tienmaandsche ontvangsten van den geheelen dienst waren f 1.175 m/m meer dan die in 1928 en f 0.64 m/m meer dan werd geraamd.

De opbrengsten van het havenwezen, zoowel van de havenbedrijven als van het goederengeld, waren in de eerste tien maanden van 1929 hooger dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar en hooger dan de raming deed verwachten en wel in totaal resp. f 0.847 m/m en f 2.077 m/m.

Bij den baggerdienst was de opbrengst in het afge-

loopen jaargedeelte f 0.432 m/m hooger dan in dezelfde periode van het vorige jaar en f 1.369 m/m hooger dan werd geraamd, wegens de belangrijke inkomsten verkregen uit voor particulieren verricht opspuitwerk.

Bij de landsdrukkerij en den dienst voor W. en E. blijven doorlopend belangrijke bedragen te verrekenen en te vorderen, hetgeen tengevolge heeft, dat de geboekte opbrengst-cijfers de werkelijkheid niet zuiver weergeven en te laag zijn.

Bij *allerlei middelen* valt op te merken, dat de in het vorige verslag vermelde achterlijke storting van cijns van mijnconcessies tot een bedrag van ruim f 4 m/m in verslagmaand plaats had. Het totaalcijfer der ontvangsten in de afgelopen tien maanden is thans f 0.867 m/m hooger dan verleden jaar en f 4.005 m/m hooger dan werd geraamd.

DE SURINAAMSCH BEGROOTING VOOR 1930.

Rectificatie. Op bladzijde 100 van ons nummer van 29 Januari jl., tweede kolom, eerste alinea na den „regel open”, staan in regel 10 van boven abusievelijk de woorden „extra beteeling” vermeld. Deze moeten worden vervangen door het woord „ontwikkeling”.

DE ECONOMISCHE TOESTAND IN DUITSCHLAND

Rectificatie. In ons nummer van 22 Januari jl., bladzijde 86, 2e kolom, is in het staatje van prijsindices ongelukkigwijze een onnauwkeurigheid voorgekomen bij de vermelding der opschriften.

In verband hiermede drukken wij het staatje hiermede nogmaals af.

Prijsindices (1913 = 100).

	Groot-handels-index	Index van industriële eindfabrikaten.		
		Totaal	Productie-middelen	Verbruiks-goederen
Jaargemiddelde				
1925	141,8	156,7	135,9	172,4
1926	134,4	149,5	132,5	162,2
1927	137,6	147,3	130,2	160,2
1928	140,0	158,6	137,0	174,9
Januari 1927	135,9	141,6 ¹⁾	129,3	150,9 ¹⁾
October 1928	140,1	160,0 ²⁾	138,6	176,1 ²⁾
8 Januari 1930	133,1	156,0	139,5	168,4

¹⁾ Laagste punt. ²⁾ Hoogste punt.

AANTEKENINGEN.

De geldmarkt in Januari.

„Schacht wolle Geschichte machen — er hat aber nur Geschichten gemacht” spot men in Deutschland met de gedragingen van den Reichsbank-president. Wij zullen niet nagaan in hoeverre deze spot gerechtvaardigd is. Hij heeft o.i. echter meer gedaan dan hij verplicht was. Reeds eerder heeft Schacht zich met het openbare leven bemoeid en zijn „memorandum” heeft toen veel stof doen opwaaien¹⁾. Het gevaar van Schachts bemoeiingen zou kunnen zijn, dat nu hij zich gaat bezighouden met politieke kwesties, de leiding der Reichsbank omgekeerd in het kielzog van een of andere politieke partij zou kunnen geraken. Gelukkig beschikt men in Deutschland nog over voldoende gezond verstand om dit niet toe te laten.

Dat Schacht echter verontrust werd door hetgeen hij vreesde, dat de invloed zou zijn der verplichtingen, welke Deutschland op zich genomen heeft, is begrijpelijk. De positie van Schacht zal in de toekomst echter zeer veel gemakkelijker kunnen worden, wanneer eenmaal de B.I.B. werkt. De betalingen door Deutschland onder het Plan Young te doen zullen aan de B.I.B. in Marken worden voldaan en deze laatste heeft er voor te zorgen, dat de omzetting dier enorme bedragen in de valuta der crediteurstaten zonder stoor-

¹⁾ In analogie met het bovenstaande, leze men er nog eens op na wat de heeren Vissing, Wibaut en Patijn in het „Haagsch Maandblad” van 1924, No. 2, 3, 5 en 9 schreven.

nissen geschiedt. En als de B.I.B. deze functie naar behooren vervult, dan zal haar oprichting reeds voldoende gemotiveerd zijn.

Die moeilijkheden op de geldmarkt, welke veroorzaakt worden door den financieelen nood van Rijk en Gemeenten, zullen echter voorloopig nog wel blijven bestaan, alhoewel er teekenen zijn, die op verbetering wijzen. Vooral het Rijk is er veel beter aan toe, zoodat uit dit oogpunt een discontoverlaging wel werd gerechtvaardigd. Het Rijk kon den December-ultimo, dank zij een overbruggingscrediet tot een bedrag van 350 millioen, overkomen en Januari bood reeds betere vooruitzichten door de in die maand te betalen belastingen. Men rekent erop, dat het tekort der Rijks-schatkist, dat eind November 900 millioen Mark bedroeg, eind Maart geslonken zal zijn tot 150 millioen, terwijl het tekort dat Februari zal opleveren, gedekt kan worden door het overschot van Januari. Over de verdere moeilijkheden zal men trachten heen te komen met behulp van de eerste tranche der Kreugerleening en het sluiten van een leening van ca. 275 millioen. Tot een verdere verlichting zal bijdragen de emissie der eerste tranche der „mobiliseeringsleening”, groot \$ 300 millioen, waarvan twee derden aan de herstelcrediteuren, doch een derde Duitschland, voor postereijen en spoorwegen, ten goede zal komen. Ook verwacht men, dat de belangstelling, die bij het Fransche publiek voor deze leening gewekt zal worden, andere financieele transacties ten goede zal komen.

Volgens Duitsche berichten zouden — reeds vóór het einde der Tweede Haagsche Conferentie — de credieten op korten termijn, door Frankrijk verleend, belangrijk zijn toegenomen en deze zelfs meer zijn aangeboden dan gevraagd.

Het komt ons evenwel voor, dat men de discontomogelijkheden voor Duitschland niet mag overschatten, daar de Fransche geldmarkt 1o. den invloed ondervindt der hooge belasting, waardoor het disconto daar niet onaanzienlijk lager moet zijn dan elders, wil het concurreerend zijn, 2o. de verwijdering, welke tusschen Duitschland en Frankrijk nog steeds bestaat en intiem verkeer tusschen beide landen sterk schaadt en 3o. de organisatie der geldmarkt nog veel te wenschen overlaat.

Terugkomend op hetgeen we boven schreven over Schacht's moeilijkheden moeten we er nog op wijzen, dat, alhoewel de financieele toestand van het Rijk aanzienlijk is verbeterd, die der gemeenten, zooals bekend, over het algemeen zeer slecht is. Konden de gemeenten in haar financieele politiek geremd of tegengewerkt worden door de „Beratungsstelle”, thans dreigt deze haar invloed te verliezen, doordat verschillende groote steden (Berlijn, Dresden, Maagdenburg, Breslau, enz.) ertoe zijn overgegaan de gemeentelijke bedrijven in afzonderlijke vennootschappen onder te brengen, waardoor ze, achter de „Beratungsstelle” om, leeningstransacties kunnen afsluiten. Daar deze gemeentelijke bedrijven door de over het algemeen hooge rentabiliteit geneigd zijn hooge rente te betalen, kunnen zij een waarlijk funesten invloed uitoefenen op de geldmarkt, ten nadeele van de particuliere ondernemingen.

Intusschen is de Duitsche geldmarkt in de afgelopen maand zeer ruim geweest. De Reichsbank had het eind December reeds niet moeilijk gehad en kon het door de banken aan het Rijk verleende „Ueberbrückungskrediet” herfinancieren. Daarbij kwam, dat het bedrijfsleven minder sterke eischen stelde. In het begin der maand duiden de verschijnselen sterk op een verlaging van het disconto en nog vóór de Tweede Haagsche Conferentie beëindigd werd, bracht de Reichsbank haar disconto, dat sedert 2 November 1929 7 pCt. bedroeg, op 6½ pCt. (13 Januari). De verlaging van het particuliere disconto, de positie van het Rijk en die der Reichsbank (gesterkt door een toevloeiing van goud en buitenlandsche deviezen) doen thans nog een nieuwe verlaging, wellicht reeds in deze maand, verwachten.

De aanhoudende geldruimte in Frankrijk heeft de Centrale Bank, die reeds lang het contact met de geldmarkt verloren had, welhaast gedwongen om haar wisseldisconto van 3½ op 3 pCt. en haar beleeningsrente met een vol procent, nl. van 5½ op 4½ pCt. te verlagen (30 Januari).

Sedert 19 Januari 1928, dus meer dan twee jaren, heeft de Banque de France, onder traditie gewoon, haar disconto op 3½ pCt. gehandhaafd. Nu de dekking harer verplichtingen op korten termijn zoo sterk toenam en de geldmarkt zeer ruim was, werd een verlaging steeds noodzakelijker. Tegelijkertijd met de verlaging van het disconto heeft de Centrale Bank een actieve „open market policy” ingevoerd door de bij haar ondergebrachte „Bons de la Caisse Autonome” bij de banken te plaatsen. Men denkt, dat ca. 2½ milliard francs zoo op de geldmarkt zal komen, hetgeen uiteraard de geldmarkt iets minder ruim zal maken. Tegelijkertijd herwint zij hierdoor weder het contact met deze laatste. De krappere geldmarkt zal de bankiers ertoe brengen meer gelden in het binnenland uit te zetten, dan tijdens de geldruimte het geval was, daar de binnenlandsche geldkoersen zullen stijgen. Dit zal den francoers doen oploopen en goudimporten misschien mogelijk maken. Het Pond Sterling daalde reeds tot 123,88, een koers waarbij goudimport voordeelig is. Het is dus zeer de vraag of de Banque de France bij haar nieuwe politiek baat zal vinden en deze bestendigen zal.

Van den vasten francoers zijn wij in zooverre de dupe geworden, dat De Nederlandsche Bank verplicht was goud af te geven. Door bij een hernieuwde aanvraag goud in afgesleten francstukken af te geven heeft De Nederlandsche Bank haar goudvoorraad beschermd. Een dergelijke verhindering van het vrije goudverkeer, hoe incidenteel ook het geval moge zijn, zal niet overal instemming hebben gevonden. En bij een gouddekking van bijna 60 pCt. zal een geringe goudvermindering zeker geen groote gevolgen hebben. Ook de markkoers maakte goudzendingen mogelijk, doch De Nederlandsche Bank weigert naar Duitschland goud af te geven.

Op 11 Januari deed zich het ongewone verschijnsel voor, dat de banken hier te lande haar depositorente met een half procent verlaagden. Het uitzetten der haar toevertrouwde gelden was door de ongewoon lage disconto- en prolongatie-koersen dermate onvoordeelig geworden, dat ze tot die maatregel wel gedwongen werden. De Nederlandsche Bank volgde de tendens op de geldmarkt en verlaagde op 15 Januari haar disconto tot 4 pCt., de rente voor voorschotten in rekening-courant werd zelfs met een vol procent tot 4½ pCt. verlaagd. Het wil er bij ons nog steeds niet in, dat ook deze verlaging een typisch depressie-verschijnsel zou zijn, en lijkt ons eerder terug te voeren op de geringere bereidheid van Duitschland gelden op korten termijn op te nemen, terwijl ook de Ver. Staten noch voor het bedrijfsleven, noch voor beurstransacties geld vragen.

Intusschen bleef ook na de discontoverlaging de geldmarkt zeer ruim, alhoewel de koersen tegen het eind der maand zooals gewoonlijk iets opliepen. Men mocht echter tot begin 1926 teruggaan om dergelijke lage geldkoersen te vinden als deze maand gegolden hebben.

In Engeland doet het velen aangenaam aan, dat de goudvoorraad boven de beroemde £ 150 millioen is gekomen. Daarbij is de „reserve” toegenomen en wel tot 52,86 pCt. op 30 Januari tegen 51,86 pCt. in de voorafgaande week, 46,74 pCt. op 16 Januari en 36,02 pCt. op 9 Januari. Niettegenstaande de sterke verlichting der situatie heeft de Bank of England niet besloten tot een discontoverlaging. Dit heeft velen sterk verwonderd. Niettegenstaande het einde der maand is de geldmarkt zeer ruim gebleven en noteerden 3-maandswissels op 30 Januari nog ca. 3¹⁵/₁₆ pCt., dus meer dan een vol procent onder het officieel disconto. De koers van het Pond Sterling was echter zwak en zoo gebeur-

de het, dat Duitschland een niet onaanzienlijk bedrag aan goud aan de Bank onttrok. Ook ten opzichte van Franc en Dollar was het Pond Sterling zwakker gestemd. De geldruimte heeft thans het plaatsen van buitenlandse leeningen weder gemakkelijker gemaakt, van welke gelegenheid reeds, zij het in geringe mate, gebruik is gemaakt (Chili, Ceylon, Londensche Havenwerken). Intusschen mag men als vrijwel zeker aannemen, dat de Bank of England het wisseldisconto deze maand wel met een half procent zal verlagen, daar de nog overblijvende marge tusschen particulier en officieel disconto ruimte genoeg laat voor eventueel onvoorziene omstandigheden, welke een verdere inzinking van het Pond Sterling en nieuwe goudafgiften tengevolge zouden hebben. Tenzij natuurlijk Frankrijk weder roet in het eten werpt.

De groote belangstelling, welke de Amerikaansche geldmarkt lang getrokken heeft, is wel sterk verminderd.

Ook in de Ver. Staten bracht het einde van het jaar geen groote moeilijkheden met zich. De Federal Reserve Banken, er op uit om de geldmarkt ruim te houden, hebben haar „open-market” politiek voortgezet, v.n.l. door het aankopen van bankaccepten. In het begin der maand hadden weliswaar eenige goudonttrekkingen plaats; tengevolge van seizoeninvloeden nam de goudvoorraad echter niet onaanzienlijk toe, o.a. doordat Canada een groot bedrag aan rente had te betalen en door terugvloeiing van betaalmiddelen na de Kerstmis- en Nieuwjaarsbehoefden, waaronder zich ook een groot bedrag goudcertificaten der schatkist bevindt, welke door de Fed. Reserve Bank, daar zij ten volle door goud gedekt zijn, als goud in de balans worden opgevoerd.

Het heeft dan ook wel eenige teleurstelling gewekt, dat de New-Yorksche Federal Reserve Bank nog niet tot een verlaging van het disconto heeft besloten, ofschoon de buitenlandse wisselkoersen daalden en gouduitvoeren niet meer gevreesd behoeften te worden en importen plaats hadden (Brazilië, Columbia, Japan, Canada, enz.).

Dat het in Spanje nog niet boteren wil, is, gezien den onzekeren politieke toestand, niet onbegrijpelijk. De „beloofde” goudverzending heeft nog niet plaats gehad en de peseta heeft aan het eind der maand een nieuw laagterecord boeket, hetgeen geweten werd aan Spaansche credieten aan Argentinië en natuurlijk de internationale speculatie. Tot steun van den wisselkoers heeft men thans verordend, dat exporteurs 80 pCt. der ontvangsten in vreemde valuta binnen 8 dagen moeten omzetten in peseta. Dergelijke maatregelen hebben meestal een averechtsch effect en lijken niet verstandig. Een „vlucht voor de peseta” zal er dan ook niet door weerhouden worden. Het is evenwel begrijpelijk, dat de Spaansche regeering met leede oogen deze daling aanziet, daar toch de basis voor een stabiele munt gegeven is: de dekking der circulatie bedraagt pl.m. 57 pCt., van inflatie moet geen sprake zijn, de staatsbegroting sluit en de schatkist heeft een redelijk kassaldo. We hebben hier dan ook waarschijnlijk met een vertrouwenscrisis te maken, die alleen kan worden teniet gedaan door een absolute toepassing van den gouden standaard, zonder eenige restrictie.

Sterk heeft de recente daling van den zilverprijs de aandacht getrokken; in dit tijdschrift is daarop reeds gewezen¹⁾. Verscheidene landen en juist die, welke dit het allerminst kunnen lijden, hebben daarvan den nadeeligen invloed ondervonden. China, als zilverland bij uitnemendheid, in de eerste plaats. Verder ook Indo-China, Perzië, enz. In Sjanghai is het zelfs tot een paniek gekomen. De Chineesche Minister van Financiën heeft een wetsontwerp ingediend tot invoering van een nieuwe munt op goudbasis. Reeds verschillende malen heeft men getracht daar tot een volledig nieuw geldsysteem te komen, doch tot nu toe

¹⁾ Zie E.-S. B. van 29 Jan. jl.

is er nooit iets van gekomen. Met ingang van 1 Juli 1930 wil men nu het nieuwe muntsysteem invoeren. Daartoe zal men echter waarschijnlijk wel een goudleening moeten aangaan, hetgeen China thans zeer moeilijk zal vallen. Indo-China, de Fransche bezitting, is door de zilverprijsdaling eveneens genoodzaakt te vlucht bij het goud te zoeken. De piaster zal gestabiliseerd worden op goudbasis van 10 francs.

In Turkije zijn de onderhandelingen over de oprichting van een centrale bankinstelling nog steeds niet beëindigd. Ook hier neemt men krasse maatregelen: speculatieve aankoop van buitenlandse deviezen is verboden, ja, zelfs het koopen daarvan voor het doen van buitenlandse reizen wordt niet toegestaan. Reeds eenige malen zijn vertegenwoordigers der Banque Ottomane in Parijs geweest om te onderhandelen. Definitieve resultaten hebben die, naar het schijnt, nog niet opgeleverd.

Naast zooveel onverstand, doet het prettig aan te wijzen op een gezondere financieele politiek in eenige andere landen.

Japan verscheepte op 11 Januari de eerste goudzending naar de Ver. Staten. Ook Canada hief het goudembargo op en zond goud naar Amerika. In verband daarmee wordt binnenkort te New-York een leening uitgegeven. Peru onderhandelt over een Amerikaansch crediet, groot \$ 5 miljoen, tot stabilisatie van den wisselkoers. Deze leening moet reeds afgesloten zijn. Stabilisatie zal geschieden op basis van \$ 4 per Peruaansch pond. Brazilië, er op uit om de munt te stabiliseeren, legt den handel in vreemde valuta aan banden, doch ziet het nut van goudafgifte tot op zekere hoogte in, zoodat aan het eind der maand nog ca. \$ 5 miljoen naar Amerika vrijgegeven werd. Men hoopt hierdoor de milreis, nu de koffiecrisis ten deele overwonnen is, te steunen. Ook dit land onderhandelt over credieten in de Ver. Staten en Frankrijk.

Wenden we tot slot nog even onzen blik naar Europa. In Polen werd het officieel disconto verlaagd van 8½ op 8 pCt., in Lithauen van 7 op 6½ pCt., in Oostenrijk van 7½ op 7 pCt. en in Hongarije evenzoo.

V. D. BR.

De goudproductie in 1929.

In de Annual Bullion Letter van de Firma Samuel Montagu & Co. over 1929 treft men de gebruikelijke cijfers betreffende de wereldgoudproductie aan. Wij laten deze hieronder volgen:

Goudproductie.

(In miljoenen ponden sterling à 84/11½ per ons fijn).

Jaar	Transvaal	Andere deelen van het Britsche Rijk	Totaal Britsche wereldrijk	Andere landen	Wereldtotaal	Daling of stijging in vergelijking met 1915 (de maxim. wereldproductie).		
						Transvaal	Britsche wereldrijk	Wereld
1914	35.7	20.8	56.5	33.9	90.4	0/0	0/0	0/0
1915	38.6	22.0	60.6	35.8	96.4	—	—	—
1916	39.5	20.0	59.5	34.0	93.5	+ 2	- 1½	- 3
1917	38.3	17.8	56.1	30.2	86.3	- 1	- 7½	- 10½
1918	35.8	15.2	51.0	28.0	79.0	- 7	- 16	- 18
1919	35.4	14.7	50.1	24.9	75.0	- 8	- 17½	- 22
1920	34.7	13.4	48.1	20.9	69.0	- 10	- 20½	- 28½
1921	34.5	12.9	47.4	20.6	68.0	- 10½	- 22	- 29½
1922	29.8 ¹⁾	14.8	44.6	20.9	65.5	- 23	- 26½	- 32
1923	38.9	14.5	53.4	22.1	75.5	+ 1	- 12	- 21½
1924	40.7	15.3	56.0	25.0	81.0	+ 5½	- 7½	- 16
1925	40.8	15.3	56.1	24.9	81.0	+ 5½	- 7½	- 16
1926	42.3	15.3	57.5	24.5	82.0	+ 9½	- 5	- 15
1927	43.0	15.6	58.6	23.9	82.5	+ 11½	- 3½	- 14½
1928	44.0	15.4	59.4	24.1	83.5	+ 14	- 2	- 13½
1929 ²⁾ ..	44.3	15.3	59.6	23.9	83.5	+ 15	- 1½	- 13½

¹⁾ Tijdelijke afneming der productie tengevolge van de staking van de blanke mijnwerkers. ²⁾ Raming.

Men ziet uit deze cijfers, dat de goudproductie zich op hetzelfde peil heeft gehandhaafd. De heer Joseph Kitchin, de bekende goudproducent, die reeds meer over deze zaken heeft geschreven en een dergenen is,

die zich bevreesd betoonen, dat de goudproductie op haar huidig peil niet voldoende zal blijken om den monetair goudvoorraad jaarlijks gelijken tred te doen houden met de geleidelijk toenemende monetaire behoefte, merkt naar aanleiding van deze cijfers het volgende op:

„The year's record is singularly featureless. The British Empire's proportion of the total output, and the Transvaal's proportion of both the British Empire production and that of the world continue slowly to improve. The prospect for a few years to come is that the present world rate of production will be maintained, but from about five years hence a decline, gathering force with time, is in prospect.”

Is het oordeel van deze autoriteit juist, dan zal dus, als zich geen onvoorziene omstandigheden voordoen, of het prijsniveau in landen, welke geldwezen op den gouden standaard berust, aan daling onderhevig zijn, of de daling van het prijsniveau moeten worden opgevangen door eene op stabilisatie van de goudwaarde en op bezuiniging van goudgebruik gerichte bankpolitiek, waartoe een ver gaand internationaal overleg noodig zal zijn.

BOEKAANKONDIGING.

Het toekomstig landschap der Zuiderzeepolders, in opdracht van het Nederlandsch Instituut voor Volkshuisvesting en Stedebouw uitgegeven door de N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgeversmaatschappij; Amsterdam, z.j. (1929).

Dat „goede koopmanschap en zuinigheid niet de hoogste zijn (onder) de meest wezenlijke menselijke waarden,” op deze uitspraak (van bl. 67) mag het rapport-Hudig — want zoo verdient het naar zijn steller te worden genoemd — niet worden gehangen. Schoon het zinnetje, in 't verband van het Zuiderzeevraagstukken-complex waarvan het probleem van 't landschapsschoon er één uitmaakt, zeer aanvechtbaar is. „Niet de hoogste”, het zij zoo, maar de minste nog veel minder, en een der voornaamste zeker. Maar de uitspraak vindt tegenwicht in andere van hetzelfde verslag, want uit deze andere spreekt helder besef, dat de plattelands-aesthetica, die straks in de nieuwe droogmakerijen aan het woord en aan de daad komt, bepaalde toestanden, door waterstaatkundige en landbouw-techniek dwingend voorgeschreven, zal hebben te aanvaarden als gegevens, waarbij zij zich heeft aan te passen (zie bl. 70 v., 81, 86 v.).

Deze gegevens zullen haar moeite baren. Doch ook een gevaarschuwd aetheticus geldt voor twee en het rapport-Hudig ziet de toekomst volstrekt niet donker in. Het acht landschaps-schoonheid in het nieuwe gewest zeker bereikbaar, mits men van den aanvang af mede dit doel in het oog vatte en tot het brengen van eenige offers ervoor bereid zij. En het document teert zijn opvatting en illustreert zijn wenken met een reeks van oordeelkundig gekozen foto's uit de polders der twee Hollanden.

Het rapport heeft, meenen we, de van nature te wachten elementen van landschaps-schoon nog onderschat; de Wieringermeerpolder zal noordelijk door het tafelland Wieringen worden begrensd; de zuidwestelijke polder krijgt Marken, dat wij niet anders dan als laag en drassig land kennen, zoowaar als een heuvel te zien; dezelfde rol wacht Schokland in den noord-oostelijken polder, die bovendien Urk wint als heuvel van drie geleidingen, het hooge dorp, het lagere Hooiland en de nog lagere gerekte Staart.

Dit alles blijft echter bijzaak; het voornaamste is, van de polderwegen en -tochten, van de woonkernen en van de boerderijen ook aesthetisch, zonder ernstige schade voor andere te verzorgen belangen, te maken wat ervan te maken is. Dat hiervan heel wat is terecht te brengen — en zonder den ingenieur zijn liniaal te ontnemen — het is de niet geringe verdien-

ste van Mr. Hudig en zijn mede commissie-leden, dit met hun goed doordacht en samengesteld en even lees- als bezienswaardig verslag te hebben aannemelijk gemaakt op een wijze, die aan hun arbeid in dit onderdeel der Zuiderzee-literatuur voorloopig de eerste plaats verzekert.

v. B.

Versicherungs — Lexikon, uitgegeven door Prof. Dr. Alfred Manes, Derde druk, (E. S. Mittler & Sohn, Berlin 1930).

Precies op den vooruit aangekondigden tijd is de derde druk van dit omvangrijke werk verschenen. Wie weet, hoeveel arbeid er aan zulk een verzamelwerk besteed moet worden, weet ook over welk een organisatie-vermogen de bewerker moet beschikken. Circa 58 medewerkers hebben te samen ongeveer 800 artikelen moeten schrijven, persklaar afleveren, en de proeven moeten corrigeeren, dat alles verre binnen één jaar tijd.

Om dan bovendien een werk af te leveren, dat in de assurantie-literatuur eenig en alleen staat en een onmisbare vraagbaak is geworden voor ieder assurantie-man, die welk probleem ook heeft te bestudeeren, is een prestatie te meer. Dat kan alleen iemand als Manes, die het geheele verzekerings-gebied beheerscht als geen ander, en voor wien er op dit terrein geen geheimen meer zijn, noch in de bijna 200 verschillende verzekerings-branches en verzekerings-mogelijkheden, noch op het uitgestrekte gebied der sociale verzekering.

In het algemeen is de indeeling van de stof en van de registers, die het zoeken zéér vergemakkelijken, dezelfde gebleven als bij de vorige uitgave. Echter is de behandelde stof belangrijk uitgebreid en zijn zelfs de meeste artikelen bij- of omgewerkt. Aldus is het werk geheel en al up to date.

Medewerkers heeft Manes ook verschillende buiten Duitsland gevonden, zoo o.a. uit ons land Prof. Dr. Hoolwerda, die eenige artikelen schreef, onder meer over de oude Nederlandsche voorgangers en leidslieden op levensverzekeringsgebied.

De voortreffelijkheid van dit werk wordt bewezen, doordat alreeds 5 jaar na den tweeden druk deze uitverkocht was en een derde druk noodig was. Dat ook deze overal een gunstig onthaal zal vinden, staat bij voorbaat vast.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	November 1929		November 1928	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	150.208		138.042	
Rijkschrijvingen	2.002.616	506.683	1.695.033	468.727
wegens:				
a. Stortingen	840.102	130.425	706.232	118.291
b. Overschrijvingen:				
1. van andere rek.	1.162.386	354.555	988.698	320.513
2. van Ned. Bank.	128	21.661	103	29.884
c. And. onderwerpen	—	42	—	39
Afschrijvingen	1.287.052	504.236	1.104.212	465.871
wegens:				
a. Cheques	259.497	80.374	237.693	75.170
b. Overschrijvingen:				
1. op andere rek.	1.015.766	354.555	856.342	320.513
2. naar Ned. Bank	1.124	69.255	1.038	70.134
c. And. onderwerpen	10.665	52	9.139	54
Gezamenlijk tegoed op ult ^o		103.536		90.465
Bedrag der belegging ¹⁾		80.825		70.103

¹⁾ Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, te zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN. (In Gulden).

Table with 4 columns: Description, October 1929, Sedert 1 Januari 1929, and Overeenkomstige periode 1928. Rows include Belastingen (Pachten, Invoerr., etc.), Monopolies (Opium, Zout, etc.), Producten (Kina, Landscoutchoubedrijf, etc.), Bedrijven (Havenwezen, Baggerdienst, etc.), and Allerlei middelen (Aandeel i/d. winst van de Javase Bank, etc.).

1) Teruggegeven belastinggelden.

POSTERLIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

Table with 2 main columns: December 1929 and December 1928. Rows: Posterijen, Telegrafie, Telephonie.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

Table with 4 columns: In miljoenen, Aantal, In miljoenen, Aantal. Rows: Giro's (eenzijdige vermelding), Girobetalingen aan gemeentebestellingen, Girobetalingen aan particulieren, Geldomzet, Ontvangsten, Betalingen, Part.rekeninghouders, Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed, Giro-depos. kas Gerzon.

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekeent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

Table with 7 columns: 1930, 1929, 1928, 1914. Rows: Amsterdam, Prolong., Londen, Berlijn, New York.

1) Koers van 31 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table with 7 columns: Data, New York, Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, Batavia. Rows: 28 Jan. 1930, 29 Jan. 1930, 30 Jan. 1930, 31 Jan. 1930, 1 Feb. 1930, 3 Feb. 1930, Laagsted.w., Hoogsted.w., 27 Jan. 1930, 20 Jan. 1930, Muntpariteit.

Table with 7 columns: Data, Zwitserland, Weenen, Praag, Roekarest, Milaan, Madrid. Rows: 28 Jan. 1930, 29 Jan. 1930, 30 Jan. 1930, 31 Jan. 1930, 1 Feb. 1930, 3 Feb. 1930, Laagsted.w., Hoogsted.w., 27 Jan. 1930, 20 Jan. 1930, Muntpariteit.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tuschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen*)	Osto *)	Helsing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
28 Jan. 1930	66.85	66.62½	66.52½	6.25½	99⅞	2.46⅞
29 " 1930	66.85	66.60	66.52½	6.25½	99½	2.46⅞
30 " 1930	66.85	66.60	66.52½	6.26	99¼	2.46¼
31 " 1930	66.90	66.65	66.55	6.26½	99⅞	2.46⅞
1 Febr. 1930	66.92½	66.65	66.60	6.26½	99⅞	2.46⅞
3 " 1930	66.57½	66.62½	66.55	6.26	98¼	2.46⅞
Laagsted.w.1)	66.75	66.55	66.45	6.24½	98	2.45¾
Hoogste d.w.1)	66.95	66.70	66.60	6.27½	100	2.46¾
27 Jan. 1930	66.82½	66.60	66.50	6.25½	100	2.46
20 " 1930	66.80	66.57½	66.52½	6.24	99⅞	2.45⅞
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26½	105¼	2.48¾

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Februari 1930 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10½	12.12½	5
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.53½	6½
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.78	3
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.70½	3½
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.94	—
Zürich *)	100 " "	48.—	48.10	3½
Praag	100 Kronen	7.37½	7.37	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.07½	7
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.52½	7
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.49	9
Sofia	100 Leva	48.—	1.80½	10
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.40	6
Stamboel	Turksch £	10.93	1.18	—
Athene	100 Drachme	3.23	3.23	9
Milaan	100 Lira	13.09	13.04	7
Madrid	100 Peseta	48.—	32.80	5½
Lissabon	Escudo	2.68½	0.11½	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.65	5
Oslo *)	100 " "	66.67	66.60	5
Stockholm *)	100 " "	66.67	66.92½	5
Reickjavik	100 Iösl. Kr.	66.67	54.80	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.95	8
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.75	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	47.85	7-6
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	66.50	8
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26½	6.26½	—
Moskou	Tjeronets (10 Roebel)	12.80	12.85	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.40	7
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4878	2.49½	4½
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.46½	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	1.17½	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.05691	0.98½	—
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.9080	0.909	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.80752	0.28½	6-7
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.30½	—
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.37½	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.49	—
Lima (Peru)	Per. £	12.10½	9.93	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.27	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.4730	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.9967	—
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01½	—
San José (C. Rica)	Colon	1.16	0.62	—
Guatemala	Quetzal	2.48¾	2.49	—
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48¾	2.46½	—
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.21½	—
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.91	0.90	7
Batavia	Gulden I.C.	1.—	0.99½	5-4
Kobe	Yen	1.24	1.22½	—
Hong Kong	Dollar	—	0.99	—
Shanghai	Taël	—	1.23½	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.40½	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.22½	—
Bangkok	Baht	1.10	1.12½	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.23½	—
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10½	12.09½	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.43½	—
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10½	11.92	—
Nieuw Zeeland	£	12.10½	11.92	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. *) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg. §) 1 Belga = 5 frank.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
28 Jan. 1930	4,8615½	3,92¾	23,89⅞	40,17½
29 " 1930	4,8619½	3,92¾	23,89⅞	40,16½
30 " 1930	4,8619½	3,92¾	23,89⅞	40,15¼
31 " 1930	4,86½	3,92⅞	23,89	40,13
1 Febr. 1930	4,86½	3,92⅞	23,89	40,12
3 " 1930	4,86⅞	3,92⅞	23,88⅞	40,13
4 Febr. 1929	4,8419½	3,90¾	23,73¼	40,04¾
Muntpariteit	4,8667	3,90⅞	23,81¼	40,16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	18 Jan. 1930	25 Jan. 1930	27 Jan. 1930 Laagste	1 Febr. '30 Hoogste	1 Febr. 1930
Alexandrië	Piast. p. £	97½	97½	97⅞	97⅞	97½
Athene	Dr. p. £	375½	375½	374¾	375½	375
Bangkok	Sh. p. tical	1/10½	1/10½	1/10½	1/10½	1/10⅞
Budapest	Pen. p. £	27.83	27.83	27.80	27.85	27.83½
Buenos Aires	d. p. \$	44½	45½	44½	45½	44½
Calcutta	Sh. p. rup.	1/50½	1/50½	1/50½	1/50½	1/50½
Constantin	Piast. p. £	1.030	1.035	1.020	1.045	1.035
Hongkong	Sh. p. \$	1/77½	1/75½	1/6⅞	1/8	—
Kobe	Sh. p. yen	2/08½	2/08½	2/08½	2/08½	2/0¼
Lissabon	Escu. p. £	108¼	108¼	108⅞	108⅞	108¾
Mexico 1)	\$ per £	10.17½	10.22½	10.05	10.35	10.17½
Montevideo	d. per £	45¼	45¼	44¼	45¼	44¼
Montreal	\$ per £	4.92½	4.91½	4.91½	4.92½	4.91½
Rio de Janeiro	d. per Mil.	587½	589½	59½	59½	510½
Shanghai	Sh. p. tael	2/08½	2/08½	2/08½	2/08½	—
Singapore	id. p. \$	2/347½	2/347½	2/3	2/313½	2/347½
Valparaiso 2)	\$ per £	39.81	39.80	39.78	39.80	39.80
Warschau	Zl. p. £	43.39½	43.37	43.31	43.43	43.37

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Londen 1) N.York 2)		Londen		
27 Jan. 1930..	20⅞	44⅞	27 Jan. 1930....	84/10¾
28 " 1930..	20¾	44¾	28 " 1930....	84/11¼
29 " 1930..	20⅞	44¾	29 " 1930....	84/11¼
30 " 1930..	20⅞	43¾	30 " 1930....	84/11¾
31 " 1930..	20	43¾	31 " 1930....	84/11¾
1 Febr. 1930..	20⅞	43¾	1 Febr. 1930....	84/11¾
2 Febr. 1929..	26¼	56¾	2 Febr. 1929....	—
27 Juli 1914..	24⅞	59	27 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 Jan. 1930	31 Jan. 1930
Saldo bij de Ned. Bank	f 9.037.017,85	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 121.515,31	f 240.221,88
Voorschot op ultimo Dec. 1929 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomstenbelasting	" 34.125.027,01	" 34.125.027,01
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 17.091.442,52	" 17.415.364,70
Id. aan Suriname	" 12.716.644,73	" 13.046.671,14
Id. aan Curaçao	" 1.054.772,10	" 1.284.088,57
Kasvoord. weg. creditverst. a/h. buitenl.	" 131.449.140,25	" 124.254.479,78
Daggeldleeningen tegen onderp.	" 4.600.000,—	" 3.600.000,—
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 23.898.221,94	" 20.275.057,31
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 1)	" 386.870,82	—
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 9.990.309,18	" 9.990.309,18
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt.	—	f 4.495.740,58
Voorschot door de Ned. Bank inrek. courant verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	f 117.459.000,—	" 117.459.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 85.130.000,—	" 79.230.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank.	—	—
Daggeldleeningen	" 2.000.000,—	" 2.000.000,—
Zilverbons in omloop	" 9.195.836,—	" 9.148.591,50
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	—	" 218.978,91
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 40.776.086,03	" 38.330.156,85
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 250.000,—	" 250.000,—
Id. aan diverse instellingen 1)	" 7.496.204,31	" 7.382.943,31

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	25 Jan. 1930	1 Febr. 1930
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	f 5.283.000,—	f 5.903.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	" 16.751.000,—	" 17.468.000,—
Schatkistpromessen	" 300.000,—	—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 38.812.000,—	" 38.370.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds	" 7.707.000,—	" 7.724.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank	" 570.000,—	" 769.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	—	—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 3 Februari 1930

Activa.				
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f	38.861.042,50	}	52.204.280,26
	Bijbnk. "	378.398,53		
	Ag.sch. "	12.964.839,23		
Papier o. h. Buitenl. in disconto				
Idem eigen portef.	f	211.307.686,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.				211.307.686,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f	59.482.759,53	}	112.413.614,23
	Bijbnk. "	6.751.434,95		
	Ag.sch. "	46.179.419,75		
	f	112.413.614,23		
Op Effecten	f	109.395.082,58		
Op Goederen en Spec.		3.018.531,65		112.413.614,23
Voorschotten a. h. Rijk				9.051.680,54
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	64.995.290,—		
Muntmat., Goud		372.023.602,42		
	f	437.018.892,42		
Munt, Zilver, enz.		27.298.073,19		
Muntmat., Zilver				464.316.965,61 ¹⁾
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfond's				25.378.928,26
Gebouwen en Meub. der Bank				5.200.000,—
Diverse rekeningen				22.808.884,82
	f	902.682.039,72		
Passiva.				
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefond's		7.106.550,55		
Bijzondere reserve		8.000.000,—		
Pensioenfond's		6.294.872,78		
Bankbiljetten in omloop		823.733.875,—		
Bankassigtiën in omloop		291.197,37		
Rek.-Cour. f Het Rijk saldo's: Anderen		20.190.463,43		20.190.463,43
Diverse rekeningen				17.065.080,59
	f	902.682.039,72		
Beschikbaar metaalsaldo	f	126.196.025,72		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.				315.490.060,—

¹⁾ Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
3 Febr. '30	64.995	372.024	823.734	29.482	126.196	55
27 Jan. '30	65.009	374.523	786.632	33.800	137.330	57
20 " '30	65.010	381.038	797.698	36.090	137.830	56 ^{1/2}
13 " '30	65.014	382.444	819.073	34.924	130.754	55
6 " '30	65.011	382.444	845.623	23.865	123.312	54
30 Dec. '29	65.022	382.444	851.257	34.093	117.222	53
4 Febr. '29	67.040	367.495	807.905	38.745	117.897	54
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
27 Jan. 1930	59.313	—	81.513	217.117	24.091
20 " 1930	63.093	—	82.712	219.143	24.330
13 " 1930	71.832	—	83.334	219.430	33.212
6 " 1929	72.648	—	94.175	219.271	37.565
30 Dec. 1929	70.683	—	111.000	219.861	37.328
4 Febr. 1929	59.426	—	108.348	205.657	33.737
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/5 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 November 1929	4.285	5.859	61	572	1.752	299
1 October 1929	4.112	5.737	59	356	2.183	463
1 September 1929	3.999	5.694	57	299	2.846	994
1 Augustus 1929	3.943	6.307	57	227	3.512	918
1 Juli 1929	3.636	6.212	51	322	3.222	506
1 December 1928	2.660	5.111	80	57	2.970	181

¹⁾ Sluitp. der activa. ²⁾ Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
1 Febr. 1930	169.800		277.200	39.900	42.960
25 Jan. 1930	169.900		279.300	39.000	42.580
18 " 1930	167.400		286.200	36.100	38.480
4 Jan. 1930	139.469	29.225	291.026	38.579	36.853
28 Dec. 1929	139.555	29.251	288.769	39.481	37.507
21 " 1929	139.785	26.991	291.646	42.768	33.011
14 " 1929	139.909	27.013	298.372	44.049	29.954
2 Febr. 1929	168.996	22.734	300.088	60.185	47.621
4 Febr. 1928	173.766	18.394	314.554	44.934	120.671 ^{a)}
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
1 Febr. 1930		140.100		***	54
25 Jan. 1930		143.100		***	53
18 " 1930		148.800		***	52
4 Jan 1930	8.429	28.526	102.418	27.728	51
28 Dec. 1929	8.559	23.338	103.186	30.076	51
21 " 1929	8.163	25.252	105.181	34.788	50
14 " 1929	8.138	28.329	105.998	38.733	49
2 Febr. 1929	7.928	38.164	78.745	49.607	53
4 Febr. 1928	12.678	28.454	97.880	34.036	53
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
29 Jan. 1930	150.428	348.018	62.117	5.500	13.976
22 " 1930	151.289	346.400	64.659	5.780	14.879
15 " 1930	150.654	351.943	58.523	9.672	14.034
8 " 1930	149.215	362.922	41.139	15.082	15.285
1 " 1930	146.116	369.783	36.178	42.171	18.014
26 Dec. 1929	146.028	379.574	26.275	22.300	17.735
30 Jan. 1929	152.978	355.644	57.070	9.657	15.946
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
29 Jan. '30	54.301	14.593	67.463	35.987	62.410	52 ^{15/16}
22 " '30	57.666	29.151	59.948	36.012	64.889	51 ^{15/16}
15 " '30	61.251	24.811	64.358	36.419	58.711	46 ^{23/32}
8 " '30	69.886	17.211	75.701	35.574	46.293	36
1 " '30	81.659	12.350	110.297	37.523	36.333	22 ^{19/32}
26 Dec. '29	67.124	8.829	71.049	35.789	26.454	22 ^{7/8}
30 Jan. '29	50.502	19.230	58.211	37.863	57.334	49 ^{23/32}
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloo's voorschot a.d. Staat
17 " '30	42.737	231	7.046	25.298	25.227	2.519	3.200
10 " '30	42.458	228	7.202	25.428	18.702	2.586	3.200
3 " '30	42.434	227	7.099	26.611	18.698	2.689	3.200
25 Jan. '29	33.995	732	11.789	23.791	18.738	2.199	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
24 Jan. '30	5.453	1.546	68.375	7.115	3.433	8.819
17 " '30	5.612	1.694	68.688	7.424	3.490	7.355
10 " '30	5.612	1.936	69.347	7.548	3.756	6.719
3 " '30	5.612	2.056	70.288	7.169	3.908	7.113
25 Jan. '29	5.930	1.490	62.153	6.612	6.100	7.495
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
30 Jan. 1930	2.297,1	149,8	397,1	2.027,9	169,6
23 " 1930	2.286,5	149,8	399,8	1.807,1	51,4
15 " 1930	2.134,0	149,8	397,7	1.893,8	67,9
7 " 1930	2.283,8	149,8	403,8	2.369,9	51,2
31 Dec. 1929	2.283,1	149,8	403,6	2.607,7	250,6
31 Jan. 1929	2.729,2	85,6	152,2	1.774,1	101,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
30 Jan. 1930	92,6	606,0	4.653,3	356,8	303,1
23 " 1930	92,6	580,4	3.952,6	708,7	299,0
15 " 1930	92,6	578,5	4.187,0	543,4	299,7
7 " 1930	92,5	581,9	4.604,7	584,5	295,6
31 Dec. 1929	92,6	563,2	5.043,7	755,2	293,2
31 Jan. 1929	93,3	480,8	4.453,9	422,9	186,4
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.800,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 30, 23, 15, 7 Jan. '30, 31 Dec. '29, 31 Jan. '29, resp. 19; 46; 40; 48; 14; 69 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1930	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenland.						Schatkist	Partic.
30 Jan.	1177	542	45	816	41	322	2.768	45	93
23 "	1176	544	45	805	31	328	2.722	21	147
16 "	1176	567	45	809	35	322	2.750	49	129
9 "	1175	591	—	826	34	—	2.778	16	157
2 "	1175	613	—	869	40	—	2.787	42	197
31 Jan. 1) 1929	905	537	44	673	47	350	2.419	42	65

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
15 Jan. '30	2.961,1	1.752,5	193,5	442,3	323,3
8 " '30	2.929,3	1.759,3	175,8	567,8	319,2
31 Dec. '29	2.857,1	1.750,2	153,9	632,4	392,2
24 " '29	2.821,6	1.805,9	129,1	762,8	354,9
18 " '29	2.882,8	1.756,1	143,3	737,0	309,4
11 " '29	2.964,1	1.628,2	145,7	768,9	321,8
16 Jan. '29	2.630,6	1.265,4	162,1	821,8	481,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
15 Jan. '30	479,1	1.782,4	2.403,9	171,1	70,7	75,4
8 " '30	484,8	1.836,9	2.422,3	170,4	69,0	72,9
31 Dec. '29	510,6	1.909,7	2.413,7	171,0	68,4	69,6
24 " '29	485,0	1.989,2	2.375,2	170,8	64,6	67,6
18 " '29	533,3	1.926,0	2.439,1	170,1	66,0	69,3
11 " '29	386,9	1.918,3	2.425,7	168,4	68,2	71,6
16 Jan. '29	238,3	1.697,3	2.472,6	147,9	63,1	67,0

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposit's
7 Jan. '30	344	17.060	5.572	1.727	20.315	6.847
31 Dec. '29	405	17.649	5.514	1.726	20.987	6.787
24 " '29	502	17.344	5.598	1.703	20.452	6.763
18 " '29	468	17.347	5.587	1.774	20.491	6.702
11 " '29	493	17.375	5.547	1.747	20.501	6.698
9 Jan. '29	655	16.366	5.926	1.765	20.615	6.896

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

4 Februari 1930.

De stemming voor tarwe was in de afgelopen week niet vast en op enkele uitzonderingen na waren de prijzen aan de verschillende termijnmarkten geregeld lager. De vorige Zaterdag bracht een verbetering, in verband met verhoogde prijzen te Liverpool, doch op Maandag was Liverpool weder flauw en ging de prijsverhoging weder verloren. Dientengevolge waren de Noord-Amerikaanse markten op Maandag ook weder aanmerkelijk lager. Vergelijken bij een week geleden waren de prijzen voor den Maart-termijn te Chicago $7\frac{3}{4}$ dollarcenten per 60 lbs. lager en te Winnipeg voor Mei 4 dollarcenten lager. In Argentinië waren de fluctuaties op de meeste dagen niet groot. Vergelijken bij een week geleden was de Buenos Aires Maart-tarwe 20 cents per 100 KG. en te Rosario 15 cents per 100 KG. lager. De vraag voor buitenlandse tarwe liet in de afgelopen week te wensen en de omzetten waren teleurstellend tegen die van de voorafgegane week. De bijna voortdurende verlagen van de prijzen gedurende de maand Januari hebben tengevolge gehad, dat koopers terughoudend zijn en groote voorzichtigheid betrachten bij het doen van hun inkoop. De algemeene positie van de tarwe-markt is dan ook niet vast en de meeste factoren, welke de prijzen regelen, wijzen niet op de waarschijnlijkheid van een spoedige verhoging. De verwachte vermeerdering van de vraag in Europa is tot nog toe uitgebleven. De verordening in Duitsland, dat 50 pCt. binnenlandsche tarwe bij de fabricatie van meel moet worden vermalen, is voor de maand Februari verlengd en Frankrijk gaat voort met het uitvoeren van tarwe naar omringende landen. In Engeland worden in Fransche tarwe geregeld zaken gedaan en in de vorige week heeft ook Duitsland daarvan niet onbelangrijke hoeveelheden gekocht. Rusland is weder met aanbiedingen aan de markt gekomen en, hoewel geen groote zaken tot stand zijn gekomen, had het Russische aanbod een drukkenden invloed op de markt. In den loop dezer week is een nieuwe schatting bekend gemaakt van de opbrengst van tarwe in Argentinië. Deze opbrengst wordt nu geschat op 17.512.000 quarters tegen een schatting op 23 December van 17.926.000 quarters. Het verlaagde cijfer heeft geen invloed gehad op de markt, hoewel in plaats van een verlaging eerder een kleine verhoging van de geraamde opbrengst werd verwacht. In Argentinië wordt gerekend, dat $9\frac{1}{2}$ miljoen quarters noodig zullen zijn voor verbruik in het land zelf, waardoor de voor uitvoer beschikbare hoeveelheid 8 miljoen quarters zou bedragen. Dit is wel een laag cijfer, vergeleken bij dat van het vorige jaar, toen de opbrengst 38.479.000 quarters bedroeg, terwijl dit jaar de kwaliteit der tarwe minder goed is dan in het vorige jaar. Bij de voor uitvoer beschikbare hoeveelheid moet nog worden opgeteld het overschot van den ouden oogst en men is van meening, dat van de beschikbare tarwe in Argentinië voldoende naar Europa zal worden aangeboden, tot nieuwe Amerikaanse winter-tarwe aan de markt zal komen. Deze staat er nog goed voor, hoewel uit sommige streken geklaagd wordt over eenige schade in die streken, waar onvoldoende sneeuwbedekking aanwezig is om de plant tegen de harde vorst te beschermen. De berichten uit Indië geven reden tot tevredenheid. Hoewel de bebouwde oppervlakte kleiner is dan in het vorige jaar, wordt toch tengevolge van gunstiger weersomstandigheden een grotere opbrengst verwacht dan in het vorige seizoen werd geogst. De uitkomsten van het oogsten in Australië zijn gunstiger dan verwacht werd. De opbrengst wordt op het oogenblik geschat op ongeveer 118 miljoen bushels, terwijl deze eenigen tijd geleden op 105—112 miljoen bushels werd geschat. Volgens de laatste cijfers zou in Australië ongeveer $8\frac{1}{2}$ miljoen quarters voor uitvoer beschikbaar zijn. Eenigen tijd geleden meende men, dat dit cijfer niet hooger zou zijn dan 7 miljoen quarters. De vooruitzichten over de Europeesche oogsten luiden gunstig. In Midden-Europa is het kouder geworden, wat het wintergewas echter ten goede komt, niettegenstaande het ontbreken van sneeuwdek. Roemenië heeft een korte periode van koud weder en vorst gehad en ook daar ontbreekt de sneeuwbedekking. Nadeelige gevolgen heeft het gewas daar van niet ondervonden.

De prijzen voor rogge hebben gedurende de afgelopen week slechts matige schommelingen ondergaan. De verhoging, welke werd verwacht tengevolge van de overeenkomst tusschen Duitsland en Polen, waarbij het eerste land een groote hoeveelheid Poolse rogge heeft overgenomen, teneinde de concurrentie in Scandinavië en West-Europa uit te schakelen, heeft niet plaats gevonden, omdat door tweedehands-houders van Poolse rogge groote hoeveelheden worden aangeboden tot ongeveer de oude

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	26 Jan. 1930	1 Febr. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	26 Jan. 1930	1 Febr. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	9.534	147.373	138.158	550	4.080	16.809	151.453	154.967
Rogge	7.679	20.154	15.415	—	457	—	20.611	15.415
Boekweit	856	1.253	3.394	52	307	—	1.560	3.394
Mais	24.952	113.457	91.404	451	32.153	23.301	145.610	114.705
Gerst	22.004	74.947	59.018	100	1.231	98	76.178	59.116
Haver	4.105	17.822	14.133	—	1.097	911	18.919	15.044
Lijnzaad	300	8.084	8.621	3.027	16.832	39.561	24.916	48.182
Lijnkoek	663	20.140	10.616	—	—	—	20.140	10.616
Tarwemeel	3.063	8.498	10.190	211	2.730	3.728	11.228	13.918
Andere meelsoorten	549	2.387	1.088	—	—	—	2.387	1.088

prijzen. De vraag voor rogge blijft bij voortdurend klein, en de zaken, welke er in tot stand komen, zijn van geringen omvang.

De prijsdaling voor Plata-mais, welke tegen het einde der voorafgaande berichtsweek was begonnen en waardoor de in de voorafgaande periode ontstane verbetering weder geheel was teloor gegaan, is in de afgelopen week verder voortgegaan. Tegen het einde dezer week moesten aangekomen partijen worden opgeruimd tot de laagste prijzen, welke in dit seizoen voor Plata-mais zijn betaald. De vraag voor mais is zeer beperkt en algemeen wordt geklaagd over den geringen afzet. Tengevolge van de lage prijzen voor aardappelen, rogge, peulvruchten en andere inheemsche gewassen, geven de boeren er veelal de voorkeur aan het eigen verbouwde graan te gebruiken voor veevoeder en dientengevolge is de behoefte aan mais verminderd. Houders van mais ondervinden dan ook groote moeite om aangekomen en spoedig verwachte partijen van de hand te doen met het als boven omschreven gevolg, dat de prijzen sterk zijn gedaald. Wel is daarna een reactie ontstaan en zijn de vraagprijzen weder eenige guldens verhoogd, doch tot deze verhoogde prijzen waren de omzetten slechts klein. Ook voor Plata-mais op aflading zijn de prijzen gedaald, waarna weder eenige tijdelijke verbetering intrad, zonder dat groote zaken tot stand kwamen. De berichten over den nieuwen oogst in Argentinië waren gunstig en tengevolge van in de vorige week gevallen regen zijn de vooruitzichten buitengewoon gunstig, behalve in die streken, waar men mais heeft gezaaid, omdat de tarweoogst mislukt was en omgeploegd werd. In die streken vrees men, dat de regen te laat is gekomen. Geregeld zijn afladers met Plata-mais van den nieuwen oogst, ter verscheping gedurende de late voorjaars- en zomermaanden aan de markt. Meestal is echter de tweede hand verscheidene guldens goedkoop en op sommige dagen kwamen daarin eenige zaken tot stand. In Donau-mais zijn de omzetten klein. De kooplust is gering in verband met de vrees voor de kwaliteit en binnenkomende partijen moeten tot lage prijzen worden opgeruimd. Afladers aan den Donau zijn niet dringend aan de markt en tot de in West-Europa maakbare prijzen geen verkoopers. Men hoopt, dat de kwaliteit in Roemenië tengevolge van droog en koud weder, eenigszins zal zijn verbeterd en dat toekomstige verschepingen meer reden tot tevredenheid zullen geven dan tot nog toe het geval was. Het kleine aanbod van Donau-mais is ook een gevolg geweest van de vrees, dat bij invallenden winter de Donau zou dichtvriezen, waardoor booten niet meer zouden kunnen vertrekken. Ze zijn daarom den Donau niet meer opgevaren, doch wanneer over korten tijd de vrees voor dichtvriezen is geweken, zullen de verschepingen van den Donau wel weder toenemen. Aan de termijnmarkten in Argentinië zijn de prijzen voor mais per Februari eerst geregeld gedaald, waarna weder eenige verbetering is ingetreden. Te Buenos Aires was het slot 15 cents en te Rosario ook 15 cents lager dan een week geleden. Voor Mei was het slot te Buenos Aires 15 cents en te Rosario 20 cents lager.

De verschepingen van gerst uit Roemenië waren, evenals die van mais, in de afgelopen week niet groot. Die uit Rusland echter waren van goeden omvang, en oefenden een drukkenden invloed op de markt uit. De Russen waren dringend aan de markt tot op de meeste dagen terugkopen de prijzen, doch koopers bleven terughoudend en verschillende partijen zijn in Rotterdam aangekomen, zonder dat ze geheel konden worden verkocht. Afladers van Donau-gerst zijn niet dringend aan de markt en het is vaak de tweede hand, die de beperkte zaken doet, welke in deze gerstsoort tot stand komen. Tegen het einde der week is de stemming wel iets verbeterd, doch van langen duur is die verbetering niet geweest en spoedig konden koopers weder voor lagere dan de oude prijzen terecht. Ook Plata-gerst is niet onaanzienlijk in prijs gedaald. Daarna is eenige

verbetering ingetreden, doch de matig verhoogde prijzen werden niet betaald, en de verhooging ging later weder verloren.

Tengevolge van het algemeen gebruik aan vraag, zijn ook de prijzen voor Noord-Duitsche haver verder gedaald, zonder dat de verlaging der prijzen grooten kooplust tengevolge had, zoodat de omzetten in de afgelopen week van beperkten omvang bleven. Verkoopers hebben tegen het einde der week hun prijzen eenigszins verhoogd, doch koopers bleven daaronder onverschillig en weigerden deze verhooging te betalen. Daarna volgde weder eene verlaging.

SUIKER.

Ofschoon de verschillende groote suikermarkten zich de afgelopen week bijzonder onverschillig toonden en de omzetten dientengevolge over het algemeen klein waren, was de ondertoon prijshoudend en soms zelfs vast. Bepaalde factoren zijn voor deze gewijzigde houding der markt eigenlijk niet aanwezig, aangezien de positie van het artikel niet veranderd is. Echter verluidd, dat men in Cuba plannen beaamt, welke een beter evenwicht tusschen vraag en aanbod moeten brengen, terwijl tevens geruchten loopen, dat men een gedeelte van den tegenwoordigen oogst zal achterhouden en eene restrictie t.a. van nieuwe aanplantingen zal bepalen.

De prijzen, die voor eenige partijtjes prompt Ruwsuiker in Amerika werden betaald, liepen van 1.13/16 d.c. tot 1.15/16 d.c. c. & fr. New-York werd, terwijl eenige ladingen Cubasuiker Februari levering tot 2 d.c. verkocht werden.

De prijzen op de termijnmarkt te New-York fluctueerden slechts weinig en waren aan het slot: Mrt. 1.80; Mei 1.90; Juli 1.98 en Sept. 2.06, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.77 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen 63.000 tons, de versmeltingen 62.000 tons tegen 47.000 tons in 1929 en de voorraden 564.000 tons tegen 120.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1930 Ton	1929 Ton	1928 Ton
Cubaansche prod. (Raming) ..	300.000	885.000	316.200
Consumptie	2.246	2.736	1.087
Weekontv. afscheephavens...	93.646	199.302	113.462
Totaal sedert 1/1	127.560	506.810	139.182
Weekexport	43.034	83.326	28.389
Totale export sedert 1/1	111.697	157.775	29.992
Voorraad afscheephavens....	179.761	386.110	192.756
Voorraad binnenland	332.980	375.453	175.931
Aantal werkende fabrieken ..	139	157	162

In Engeland verhoogden Raffinadeurs deze week den prijs van hun product met 3 d. voor alle posities. De termijnmarkt in Londen was zenuwachtig en onregelmatig met sterke prijsfluctuaties. Aan het slot verschilden de noteringen echter weinig met die der opening. De laatste noteringen op de Ruwsuikermarkt waren:

Mrt. Sh. 6/3¼; Mei Sh. 7/6; Aug. Sh. 8/1½; Dec. Sh. 8/4½.

F. O. Licht publiceert zijne 5e raming van den Europeeschen bietsuikeroogst, welke hieronder volgt in vergelijking met zijne vorige raming en de opbrengst 1928/29:

	1929/30 5e Raming Tons.	1928/29 4e Raming Tons.	Opbr. Tons.
Duitschland	1.965.000	1.965.000	1.851.263
Tsjecho-Slowakije	1.025.000	1.025.000	1.042.948
Oostenrijk	120.000	120.000	107.332
Hongarije	250.000	240.000	220.062
Frankrijk	910.000	870.000	903.075
België	255.000	255.000	279.290
Nederland	270.000	270.000	319.937

limites van het buitenland, speciaal van het Oosten, zijn te laag om belangstelling te wekken. Lancashire gaat dan ook nog niet veel vooruit en verdere ontwikkelingen worden met belangstelling gevolgd.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 21 Jan. 28 Jan.
22 Jan. 29 Jan. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5 1/5
F.G.F. Sakellaridis 14,55 14,40 T.T. op Hongkong 1/7 1/6 1/6
G.F. No. 1 Oomra 5,70 5,50 T.T. op Shanghai 2/0 2/0

KOFFIE.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7 ¹)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4 ¹)	
3 Febr. 1930	295.000	16.475	1.001.000	21.200	5352/512 P.
27 Jan. 1930	343.000	16.675	1.038.000	21.200	5384/512
20 „ 1930	341.000	16.475	1.066.000	21.000	5304/512
3 Febr. 1929	303.000	29.550	990.000	33.500	6.—

¹) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
1 Febr. 1930....	58.000	1.865.000	240.000	5.665.000
1 „ 1929....	40.000	1.803.000	207.000	5.070.000

De markt bleef ook in de afgeopen week over het algemeen gemeten vast gestemd. Brazilië gaat nog steeds voort met beperking der dagelijksche aanvoeren uit het binnenland naar de afscheephavens, zooals dat reeds sedert jaren de gewoonte is geweest en het gevolg daarvan is, dat de voorraden in die afscheephavens betrekkelijk klein blijven en het aanbod volstrekt niet dringend is. Aangezien de handel in Europa zoowel als in Amerika door de groote daling in October overal geld heeft verloren en het vertrouwen, dat toch al niet groot was, grondig geschokt is, werd in de laatste maanden minder geïmporteerd dan anders, terwijl de consumptie zich slechts van het hoognoodige heeft voorzien. Sommige soorten, zooals bijvoorbeeld

goedsmakende Superior en fijnere kwaliteiten Santos, zijn dan ook slechts in uiterst geringe hoeveelheid voorhanden en Brazilië maakt hiervan gretig gebruik om voor orders, die nu niet langer kunnen uitblijven, de in den laatsten tijd niet onbelangrijk verhoogde prijzen te blijven vorderen, al zakte ook de wisselkoers aldaar te lande sedert verleden week weder ruim 1 pCt. in. Alleen van Rio liepen de kosten vrucht-aanbiedingen in de laatste week -/6 à 1/- per cwt. terug.

Aangaande leeningen, waarover Brazilië in onderhandeling zou zijn om zich verder de noodige middelen te verschaffen ter verstrekking van voorschot op de nog uit de plantages te verwachten hoeveelheden koffie, werd in de afgelopen week niets meer vernomen.

Nederlandsch-Indië blijft voor Robusta zeer vast gestemd en de prijzen van Palembang liepen in de afgelopen week 1/2 ct. en van de andere ongewasschen soorten 1 1/2 ct. per 1/2 KG. op. In December 1929 heeft de uitvoer uit Nederlandsch-Indië naar Europa en naar de Vereenigde Staten niet meer bedragen dan 31.500 balen tegen 77.000 ba'en in December 1928. In het jaar 1929 werden uitgevoerd 1.035.000 balen tegen 1.577.000 balen in 1928. Uit den geringen omvang van den uitvoer in December valt af te leiden, dat de oogst, waarvan, zooals uit de hierboven aangegeven cijfers blijkt, de uitvoer in 1929 toch reeds 1/3 kleiner is geweest dan die van den vorigen oogst in 1928, reeds op zijn eind begint te loopen en onder deze omstandigheden drijft vraag ter voorziening in inlandsche behoefte naast vraag voor indekking van vroeger afgesloten contracten, bij gering aanbod de prijzen op.

Ook de verschillende gewasschen Centraal-Amerikaansche soorten waren in den laatsten tijd vast gestemd en de prijzen zijn in eenige weken niet onbelangrijk opgevoeren. Prima Guatemala bijvoorbeeld op prompte verscheeping, welke op het laagste oogenblik tot ongeveer \$ 16.50 per 50 KG. cif werd aangeboden, wordt op het oogenblik ongeveer \$ 18.50 gehouden.

In loco was de afzet ook ditmaal niet onbevredigend. De officieele noteringen bleven onveranderd 42 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 35 ct. voor Robusta.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt kwam in de noteringen voor de dichtbijzijnde maanden zoo goed als geen verandering; de verder verwijderde maanden sloten na onbelangrijke schommelingen 5/8 à 7/8 ct. lager dan een week geleden. Op 4 dezer des voormiddags waren de prijzen als

(VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹)

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton	KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	RUBBER ¹) Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 KG.	Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100
£	¢ cts.	pence	pence	Sh.	fl.	cts.	cts.	100,0	100,0
261.17/-	100,0	23,25	100,0	21,11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0
290.17/6	111,1	17,55	75,5	17,5	17,50	17,50	93,3	55,375	90,2
290.41/-	110,8	17,50	75,3	19,3	19,125	19,125	10,0	46,875	76,4
299.13/6	114,4	13,45	57,5	17,375	54,4	22,00	117,3	50	81,5
309.8/6	118,2	14,15	60,6	26,00	88,1	17,125	53,7	21,125	112,7
312.15/-	119,4	14,25	61,3	86,8	89,8	18,25	56,8	20,625	110,0
304.11/-	116,1	14,75	63,4	26,25	89,0	17,875	55,8	20,25	108,0
295.12/-	112,9	16,15	69,5	26,00	88,1	17,75	55,4	20,25	108,0
296.9/6	113,2	16,85	72,7	26,00	88,1	16	50,5	18,375	98,0
289.15/6	110,7	17,90	77,0	26,50	89,8	14,75	47,0	18,625	99,3
292.9/6	111,5	19,70	84,7	26,50	89,8	15,25	40,8	18,50	98,7
287.12/6	109,8	22,05	94,4	26,50	89,8	14,25	45,6	17,875	95,3
264.2/6	100,9	20,65	88,8	26,75	90,7	14,375	46,0	16,875	90,0
264.4/6	100,9	20,25	87,1	28,50	96,6	16,5	51,9	17,25	92,0
266.13/6	101,8	19,70	84,7	28,75	97,3	17,75	55,4	17,875	93,3
255.11/-	97,4	19,25	82,8	29,75	100,8	17,25	54,0	17,375	92,7
233.10/6	89,2	18,35	78,9	31,75	107,6	13,75	44,2	16,75	89,3
233.17/6	89,3	19,35	83,2	33,25	112,5	10,75	35,8	16,875	90,0
234.6/-	89,5	20,65	88,8	33,00	111,9	-9,375	26,3	16,875	90,0
230.13/-	88,1	21,55	92,7	32,25	109,3	-9	25,3	16,625	88,7
218.8/6	83,4	21,35	91,8	31,75	107,6	-9,25	26,0	15,75	84,0
211.19/-	80,9	21,75	93,5	31,25	105,9	-9,25	26,0	15,50	82,7
211.18/-	80,9	19,30	83,0	30,00	101,7	-9,25	26,0	16,00	85,3
214.7/6	81,9	18,55	79,8	29,00	98,3	-8,5	23,9	15,875	84,7
221.19/-	84,8	19,45	83,7	27,25	92,4	-8,8	24,7	14,625	78,0
232.10/6	88,8	19,90	85,6	27,50	93,2	-8,625	24,2	14,00	74,7
228.8/-	87,2	20,45	88,0	28,00	94,9	-8,5	23,9	13,925	74,3
222.7/6	84,9	20,20	86,9	28,75	97,3	-9,875	27,9	13,775	73,5
222.11/-	85,0	20,10	86,5	27,75	94,1	11	33,7	13,375	71,3
221.0/6	84,4	21,25	91,4	27,50	93,2	10,125	34,0	13,50	72,0
207.5/6	79,2	20,45	88,0	27,25	92,4	-10,5	29,5	13,375	71,3
197.5/6	75,3	19,40	83,4	26,25	89,0	-10,875	30,5	12,25	65,3
200.5/-	76,5	18,75	80,6	25,75	87,3	-10,625	29,8	12,00	64,0
219.5/6	79,9	18,65	80,2	24,75	83,9	-11	30,9	13,425	71,6
210.11/-	80,4	18,60	80,0	24,00	81,4	-10,5	29,5	13,00	69,3
205.5/6	78,4	18,90	81,3	23,75	80,5	-10,125	28,4	13,475	71,9
188.9/6	72,0	18,45	79,4	22,50	78,3	-9,625	27,0	13,30	70,9
182.9/6	69,5	17,50	75,3	23,00	79,0	-8,125	22,8	12,50	66,7
178.18/6	68,3	17,25	74,2	21,25	72,0	-8	22,5	12,05	64,4
174.13/-	66,7	17,15	73,8	19,25	65,3	-7,375	20,7	11,675	62,3
174.17/6	66,8					-7,5625	21,7	11,50	61,3

de huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche. ²) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928.)
³) Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence.

volgt: Februari 25%, Maart 26, Mei 25½, September 24½, December 23% ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 63/- à 66/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 67/- à 69/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 44/6 à 46/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

• Palembang Robusta, Februari-verscheping, 28 ct.; Benkoelen Robusta, Februari-verscheping, 29 ct.; Mandheling Robusta, Februari-verscheping, 30 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Februari-verscheping, 38 ct.

alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemeend contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
3 Febr.	\$ 8,49	\$ 7,85	\$ 7,70	\$ 7,58
27 Jan.	" 8,95	" 8,41	" 8,12	" 7,99
20 "	" 8,25	" 7,97	" 7,77	" 7,65
13 "	" 8,22	" 7,78	" 7,68	" 7,56

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Januari de aanvoer geweest is als volgt:

	1930 balen	1929 balen	1928 balen
in Europa	853.000	853.000	1.011.000
„ Ver. Staten v. Amerika	934.000	979.000	1.083.000
Totaal.....	1.787.000	1.832.000	2.094.000

De Afleveringen in Januari waren:

	1930 balen	1929 balen	1928 balen
in Europa	923.000	929.000	949.000
„ Ver. Staten v. Amerika	957.000	1.029.000	1.069.000
Totaal.....	1.880.000	1.958.000	2.018.000

Vanaf 1 Juli tot 1 Februari waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 11.826.000 balen tegen 11.635.000 balen in 1928/29 en 12.961.000 balen in 1927/28, terwijl de Afleveringen bedroegen 12.509.000 balen tegen 12.159.000 balen in 1928/29 en 13.019.000 balen in 1927/28.

De zichtbare voorraad was op 1 Februari in Europa 1.532.000 balen tegen 1.602.000 balen op 1 Januari. In Amerika bedroeg hij 670.000 balen tegen 693.000 balen op 1 Januari. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 Februari 2.202.000 balen tegen 2.295.000 balen op 1 Januari. Hij bedroeg op 1 Februari 1929 — 2.525.000 balen en op 1 Februari 1928 — 2.492.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 dezer 5.110.000 balen tegen 5.094.000 balen op 1 Januari en 5.016.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 Februari nog niet bekend is, doch die op 1 Januari bedroegen 18.357.000 balen en op 1 Februari 1929 — 12.279.000 balen).

Rotterdam, 4 Februari 1930.

THEE.

Opende de theemarkt te Londen in de afgelopen week vast, in het midden der week verflauwde de stemming echter en sloot de markt onregelmatig.

De goede sorteringen hadden de beste markt en konden zich op het vorige niveau volkomen handhaven.

Middenkwaliteiten waren onregelmatig en vooral de Ceylon middensoorten waren soms 3 à 4 cts. lager, terwijl voor de ordinaire kwaliteiten, die in het begin der week goed gevraagd werden, de stemming verflauwde en de prijzen hier eenige centen terugliepen.

Volgens mededeelingen van de Vereeniging voor de Thee-Cultuur in Ned.-Indië bedroeg de uitvoer uit entrepôt van Ned.-Indische thee uit Nederland naar het buitenland over 1929: 7.341.000 KG. netto tegenover 6.484.000 KG. in 1928, een toeneming dus van bijna 900.000 KG. voor 1929.

De invoer van thee in Amerika beliep gedurende Januari/October 1929: 71.608.000 lbs. (v. jaar: 71.142.000 lbs.), waarvan 3.772.000 lbs. uit Ned.-Indië (1928: 3.953.000 lbs.). Amsterdam, 3 Februari 1930.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. De toestand was in de afgelopen week wederom zeer slecht. Niettegenstaande de lage vrachtkoersen verbeterd de vraag niet. De eenige definitieve orders waren van de *Northern Range* naar Antwerpen en/of Rotterdam tegen \$ 0.08 en naar Avonmouth tegen 1/6 d. per qtr., beide per Februari.

Noord-Pacifc Reëders waren genoodzaakt voor prompte scheepsruimte verdere concessies wat betreft de vracht te doen, teneinde lading te verkrijgen. Nadat een zeer prompte boot van 7200 ton, 10 pCt., voor een volle lading van Vancouver naar U.K./Continent tegen 18/9 bevracht werd, werd nog slechts 18/- van Vancouver naar Antwerpen of Rotterdam per tweede helft Februari in uitzicht gesteld, met de optie Middellandsche Zee tegen 20/-, en bevrachters zullen er ongetwijfeld in slagen op deze basis tonnage te verkrijgen.

La Plata. In deze afdeeling is de toestand zoo slecht geworden, dat vele reeders hun booten in ballast terug laten komen, en dit op een tijdstip, waar de markt, naar vroegere jaren te oordeelen, zeer levendig placht te zijn. Momenteel gaat er praktisch niets om. Van de Bovenrivier naar Londen of Hull werden 7009 tons tegen 12/- met de optie beide havens tegen 12,9 afgesloten. Van Buenos Aires naar Antwerpen of Rotterdam werd voor een zelfde quantum 9/9 betaald; in beide gevallen voor zeer prompte verscheping.

Suiker van West-Indië. Ofschoon er een bevredigend aantal orders aan de markt was, hoofdzakelijk voor handige booten van San Domingo, bleef het eenigszins moeilijk om tot afsluiting te komen.

Salpeter van Chili. Zooals te verwachten was, bleef de vraag zeer beperkt, maar niettemin moet het aantal afsluitingen bevredigend worden genoemd. Er werd slechts weinig lijruimte geboekt per Februari en Maart naar de verschillende Engelse en Continentale havens tegen het onveranderde cijfer van 13/6, minus commissie.

Wat volle ladingen betreft, werd een 7000 tonner begin der vorige week voor Februari/Maart laden naar Alexandrië direct tegen 22/- bevracht, terwijl twee booten van 25/3000 resp. 7/7500 ton lading per 1/20 resp. 5/25 Februari naar Havre/Hamburg Range tegen 19/- met Middellandsche Zee en Oostzee opties, gesloten werden.

Donau en Zwarte Zee. De Donau-bevrachters toonden wederom eenige belangstelling voor scheepsruimte per einde Maart en later. Er vonden afsluitingen plaats per Maart/April tegen 16/3 naar Antwerpen/Hamburg Range, met 3 d. minder voor gerst. Dit zou herhaald kunnen worden voor groote booten, met minstens 9 d. meer voor handige schepen.

Middellandsche Zee. Op de erts- en fosfaatmarkten ging betrekkelijk weinig om. De orders werden zeer vlug uit de markt genomen tegen zeer lage vrachten.

Kolen van U.K. De kolenvrachten bleven zeer gedrukt, speciaal naar de Middellandsche Zee. In enkele gevallen werden zelfs nog iets lagere cijfers betaald dan in de voorgaande week. Alleen naar Zuid-Amerika bleven de vrachten op peil en aangezien de reeders zeer terughoudend waren, liep het cijfer naar Buenos Aires met 1/- op. Het is te verwachten, dat zelfs nog iets meer betaald zal moeten worden, daar tot nu toe slechts zeer weinig booten voor Februari belading opgenomen werden. Het aantal opgelegde schepen neemt elke week toe.

Van Wales werd afgesloten: Rouaan 3/9, Gibraltar 6/6, Genua 6/6, Constantinopel 8/3, Piraeus 8/-, Alexandrië 7/10½, Dakar 8/-, Buenos Aires 15/6, en van de Oostkust: Brevig 5/-, Hamburg 3/9, Rotterdam 3/6, Antwerpen 2/9, Gibraltar 6/6, Genua 7/-, Piraeus 7/9, Alexandrië 8/-, St. Vincent 8/-, Buenos Aires 15/-.

Hout van de Oostzee. De houtvrachten zijn iets flauwer, in 't bijzonder voor prompte e.o.w.-ladingen, welke zeer schaarsch zijn. Naar Holland werd o.m. betaald voor 400 stds. e.o.w. Wiborg/Amsterdam f 23.75, 580 stds. per 1/6 Sörnäs/Amsterdam f 24.—, 540 stds. per 1/6 Fredrikshamn/Amsterdam f 23.50, 430 stds. per 15/5 Borga & Abo/Zaandam f 23.—, 650 stds. per 1/6 Kristinestad/Amsterdam f 24.75, 350 stds. e.o.w. Sundsvall & Hernösand/Amsterdam f 25.50, 550 stds. per 30/6 Söderhamn/Amsterdam f 25.—.

RIJNVAART.

Week van 26 Januari t/m. 1 Februari 1930.

De aanvoeren van zeezijde bleven middelmatig. Scheepsruimte bleef bij weinig ruimschoots beschikbaar. De ertsvracht naar de Ruhrhavens bedroeg f 0.40—0.50 p. last met resp. 4 en 8 losdagen. Voor het Rijn-Herne-kanaal werd gemiddeld 10 cts. per last meer betaald. Naar den Bovenrijn was weinig vraag. Hoofdzakelijk werd in daghuur bevracht. Deze bedroeg gemiddeld 2½ cts. per ton. In lastvracht voor ruwe producten bedroeg de vracht pl.m. f 1.30 per last met verkorten lostijd. Het sleeploon varieerde tusschen het 50 en 40 cts. tarief. De waterstand bleef vallend. Naar den Bovenrijn werd op pl.m. 1.80 ad 1.90 M. en naar de Ruhrhavens op maximum 2.70 M. afgeladen.

In de Ruhrhavens bleef de toestand stationnair. Bij matige vraag bleef de scheepsruimte rijkelijk voorhanden. De vrachten ondergingen geen wijziging. Voor exportkolen naar Rotterdam bleef de vracht gnoteerd op Mk. 0.80 per ton inclusief sleepen.